

Henki

Arjen toivoa ja avaraa armoa

Ohjaaja Topi Mikkola
**VEI PAAVON
KIUSAUKSET
TANSSIHALLIIN**

**VANKILA-
PAPPI**
ON IHMISOIKEUS-
TYÖNTEKIJÄ

Kirjailija Sirpa Kähkönen:

**Kannamme
edellisten sukupolvien
toiveita ja unelmia,
mutta myös haavoja**

JOITAKIN VUOSIA sitten ehdin vihdoinkin lukemaan Sirpa Kähkösen tietokirjan Vihan ja rakkauden liekit (2010), joka oli ilmestynyt jo kymmenisen vuotta aiemmin. Kun olin saanut kirjan loppuun, uni ei tullut. Olin järkyttynyt.

Kirjoitin Kähköselle viestin: ”Kuulun niihin, joka ei kerta kaikkiaan tiennyt, että 1930-luvulla Suomen valtio kidutti ja räjäkäsä ihmisiä. En tiedä mitä tykkäät, mutta en voinut mitään: Valvoessani rukoilin, että [ukkisi] Lauri Tuomainen on taivaan kauneimmilla kedoilla, rakastavan Jumalan hellässä sylissä.”

Sirpa Kähkönen kiitti viestistä kauniisti ja kirjoitti: ”Ovat hänen puolestaan naiset monesti huoanneet, valvoneet ja rukoilleet.”

Minna Kettunen
kannen kuva: Antti Rintala

Henki-lehti — armon ja toivon välittäjä vuodesta 1888

www.henkilehti.fi

Lehteä kustantaa herännäisyyden palvelujärjestö Herättäjä-Yhdistys ry (www.h-y.fi)

24

Päämäärään pääsee useita erilaisia ja ihan turvallisia reittejä.

4

Pääkirjoitus

Jumalan meriväylällä on tilaa

5

Ajassa

- Hem över det vida hav
- Aholansaarisaatiö täyttää 60 vuotta
- Toivo Tolppanen in memoriam

8

Kolumni

”Suo mun kuolla maailmasta, kuolla itsestäniikin”

9

Kirkon tavarat

Ikuisen elämän malja

10

Haavoista vapautumiseen

Oma pienuus tulee usein mieleen, ja sen myötä haluttomuus mestaroida, kirjailija Sirpa Kähkönen sanoo.

32

*Jumalan seurakunta
tarvitsee tänäänkin
radikaalinsa*

36

*Herättäjäjuhlien
tv-messun
valmisteluissa.*

16

Kaksi herättelijää

Viimeiset kiusaukset
nähdään heinä-elokuussa
Tanssiareena Kuhmon Kelossa.
Kuhmolainen kulttuurivaikuttaja
Topi Mikkola ohjaa näytelmän
75-vuotisjuhlavuotensa
merkeissä.

20

Minun paikkani

Vaasan kaupunginjohtajan
paikka on merellinen Vaasa.

24

Hän

Yleisimmältä väylältä
kannattaa joskus poiketa

26

Vankilapappi uskoo inhimillisyyteen

Vankiloissa työskentelee
tusinan verran pappeja.
He ovat valtion virassa
huolehtimassa vankien
uskonnonvapaudesta.

32

Rohkea, radikaali ja ehdoton

Vaasan herättäjäjuhlien
tunnusvirren tekijän tarina.

34

Ilmiöitä Köyhyys

36

Lämmihenkinen ja juhlava messu tehdään sydämellä

Herättäjäjuhlien messuun
avoimen taivaan alla
osallistuva näkee, että
juhlakentällä risteilee
piuhoja, telineitä, kameroita
ja vähintään kymmeniä
keskittyneitä työntekijöitä
niiden ympärillä.

40

Luin kirjan

41

Raamattuni

Kutsuttu ystävyyteen

42

Kirjeitä historiaan

Tapani Renko kirjoittaa
Mathilda Wredelle

44

Hartaus

Armon tuuli

45

Terveisiä Aholansaaresta

48

Lapset

Veneretkellä

49

Palaute ja palvelukortti

50

Välihuutaja

Terve teille,
tutut lankut

**LAHJOITA TILILLE
FI29 4747 0010 0394 77**

Merkitse viestikenttään lahjoituksen kohde (kotimaantyö, kansainvälinen työ, nuorisotyö, musiikkityö tai herättäjäjuhlat).

LAHJOITA MOBILEPAYLLA:

49781 — Herättäjä-Yhdistyksen kotimaantyöhön
55385 — Herättäjä-Yhdistyksen kansainväliseen työhön
10800 — Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyöhön

**LÄHETÄ TEKSTIVIESTI
NUMEROON 16588:**

Lähetä sana HERÄTTÄJÄ10 (10 €)
Lähetä sana HERÄTTÄJÄ20 (20 €)
Lähetä sana HERÄTTÄJÄ40 (40 €)

**LAHJOITA SOITTAMALLA
NUMEROON 0600-11100**

Puhelun hinta on 10,10 € + pvm.

HUOM. tekstiviesti- ja
puhelinlahjoituksia ei voi
kohdentaa tietyille työmuodoille,
vaan kaikki niiden kautta tulleet
lahjoitukset jaetaan tasan
kotimaantyön, kansainvälisen
työn, nuorisotyön, musiikkityön ja
herättäjäjuhlien kesken.

PS: LAHJOITA-SIVULLE PÄÄSET KÖRTTIÄPISSÄ

Lataa puhelimeesi körttisovellus, jossa on suora linkki myös Lahjoita-sivulle. Hae sovelluskaupastasi hakusanalla Herättäjä-Yhdistys.

Rahankeräyslupa: Manner-Suomi RA/2023/1594,
voimassa toistaiseksi 1.1.2024 alkaen,
myönnetty 29.12.2023, Poliisihallitus

www.h-y.fi/lahjoita

KIITOS LAHJOITUKSESTASI!

Tutustumistarjous Henki

Arjen toivoa ja avaraa armoa

"Hieno päivitys tähän aikaan,
ja erinomaisesti tehtyjä, isoja
juttuja. Kuvia käytetään vahvasti ja
ilmavasti."

"Olen yllättynyt siitä, kuinka hyvä
tämä lehti nyt on."

Henki ilmestyy 6 kertaa vuodessa tukevana 52-sivuisena lukupakettina.

Henki raportoi hengellisistä kysymyksistä näkökulmia laajentaen.

Henki etsii syvällistä sisältöä jopa ennalta arvaamattomista paikoista.

**Tarjous voimassa 31.7.2024 saakka
ja koskee kotimaan tilauksia.**

Henki

Arjen toivoa ja avaraa armoa

Kyllä kiitos! Tilaan Henki-lehden 12 kk tarjoushintaan:

- ☐ paperilehtenä 49 €
☐ sähköisenä näköislehtenä 29 € (vaatii sähköpostiosoitteen)
☐ tilaus saa jatkua tutustumisjakson jälkeen kestotilauksena (paperilehti 54 €, näköislehti 39 €)

Nimi _____

Osoite _____

Sähköpostiosoite _____

Puhelinnumero _____

☐ Haluan tukea Herättäjä-Yhdistyksen toimintaa. Minulle saa lähettää suoramarkkinointikirjeitä.

Herättäjä-
Yhdistys
maksaa
postimaksun

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS

Tunnus 5004701
00003 VASTAUSLÄHETYS

Jumalan meriväylällä on tilaa

ANTTI RINTALA

PURJEHTIMISEN JA MERENKÄYNNIN kuvasto on alusta alkaen ollut osa kristillistä symboliikkaa. Kirkkoa on verrattu laivaan, jota Kristus ohjaa eteenpäin.

Jeesuksen opetuslapsissa oli kalastajia, ja kristinuskon alkuvaiheet sijoituivat antiikin Roomaan, missä merenkäynti oli keskeinen osa maailmanmenoa. Raamattukin sisältää kertomuksia niin Nooan arkista kuin Jeesuksesta ja opetuslapsista Gennesaretinjärvellä. Ei ihme, että laivasta on tullut keskeinen kirkon symboli.

Kun opiskelen kristinuskon ja kristillisen opin historiaa, minulle tulee usein mieleeni poijuin merkitty meriväylä, jossa on aika paljon tilaa laivojen seilata.

Kristinusko on muotoutunut harhaoppisuuskiihtöjen seurauksena. Asioihin on otettu kantaa vasta sitten, kun on ilmaantunut sellaista opetusta, joka on aiheuttanut ristiriitaa. Yhteisö on vähitellen linjannut, mikä opetus ei kuulu kirkon opetuksen piiriin. Tässä paineessa on alkanut syntyä uskontunnustuksia.

Kantaa on otettu oikeastaan vain niihin asioihin, jotka ovat aiheuttaneet riitaa. Monista muista

Kirkon oppi on kuin lavea meriväylä, jolle on karikoiden kohtiin merkitty poijuja turvaamaan kulkua.

ta kysymyksistä on kirkon historiassa opetettu lukuisilla eri tavoilla. Ja myös ne asiat, joihin on otettu kantaa, sisältävät paljon variaatiota kristillisen opetuksen historiassa. Vai voisitteko kuvitella, että esimerkiksi opetus siitä, että Poika on samaa olemusta kuin Isä, tyhjenisi kristinuskon piirissä yhteen tapaan puhua Kristuksesta? Näin siitä huolimatta, että tämä on keskeisin varhaisen kirkon opillinen lausuma.

Kun kirkon historiaa katsoo tarkemmin, oppi ei näyttäydä ohuena polkuna, joka määrittää tarkasti, miten mistäkin asiasta tulee ajatella. Se on enemminkin lavea meriväylä, jolle on karikoiden kohtiin merkitty poijuja turvaamaan kulkua.

Valitettavasti mielikuva on usein toinen. Kadunkulkija saattaa todeta, että uskoo Jumalaan, mutta ei niin kuin kirkko opettaa. Tämän vastauksen äärellä usein mietin, tietääköhän kadunkulkija, mitä kaikkea kirkon opetukseen Jumalasta kuuluu. Minä ainakaan en ihan kaikkea tiedä. Sen kuitenkin olen oppinut, että Jumalan meriväylälle mahtuu monenlaista.

Vaasan herättäjäjuhlien 5.-7.7.2024 tunnus on ”Purjeisiini tuulta anna – Ge vind i seglen”. Tunnus kutsuu kaikkia Jumalan armollisesti viitoittamalle meriväylälle. Tuo väylä kutsuu eri taustoista tulevia ja eri käsityksiä kantavia yhteiseen laivaan ja yhteiselle meriväylälle. Jokaisen purje on luotu Jumalan armollisen tuulen kosketettavaksi.

Tervetuloa Vaasaan herättäjäjuhille!

Kalle Hiltunen

HEM ÖVER DET VIDA HAV

VAASAN HERÄTTÄJÄJUHLILLA veisataan myös ruotsiksi. Vaasan kirkon kryptassa lauantaina 6.7. yliopistonlehtori, FT **Niina Nissilä** veisuuttaa, ja teologi ja Åbo Akademin kirjaston digitaalisen julkaisemisen amanuenssi **Eetu Kejonen** kertoo Siionin virsistä. Käytössä on kirkon ruotsinkielinen virsikirja, josta löytyy 14 Siionin virttä.

- Toivon, että herännäisyyttä ennestään tuntemattomat kävijät saisivat eräänlaisen pehmeän laskun, miellyttävän ja valaisevan ensikosketuksen herännäisyyteen ja sen ytimessä oleviin Siionin virsiin, sanoo Kejonen. - Myös suomenkieliset ovat tervetulleita mukaan pikkuiseen kielikylpyyn.

Vaikka juhlilla tapaa käydä säännöllisesti muutamia ruotsinkielisiä, herännäisyys on pitkään ollut hyvin suomenkielinen herätysliike. Edes herätysliikkeen nimelle ei löydy selkeää ruotsinkielistä käännöstä. Juhlien tunnusvirsin on surullisesti säilynyt vain suomenkielisenä käännöksenä. Sen kirjoitti ruotsiksi ensimmäinen nimeltä tunnettu suomalainen naisrunoilija **Elsa Christina Holmsten** (katso s. 32).

Herännäisvirsiensä juuret ovat vankasti 1740-luvun Tukholman herrnhutilaisessa herätyksessä. Yksi virsi kryptassa tullaankin veisaamaan vanhahtavalla 1700-luvun ruotsilla, Siionin virsien alkuperäisellä kielellä. ☀

Ensimmäinen *Sions Sångar* -virsikokoelma julkaistiin huhtikuussa 1743 Tukholmassa. Toinen osa julkaistiin jo v. 1745, ja yhdistetty kokoelma v. 1747. Viimeksi mainitun Elias Lagus suomensi, ja tämän Siionin wirret -kokoelman vaikutus erityisesti suomalaiseen hengelliseen elämään jatkuu edelleen.

KIRSTI TAATTOLA

Toivo Tolppanen Nilsin herättäjäjuhlilla 2017.

TOIVO TOLPPANEN IN MEMORIAM

PITKÄAIKAINEN seurapuhuja ja maallikkosaarnaaja, maanviljelijä **Toivo Tolppanen** menehtyi helatorstain vastaisena yönä.

Tolppanen syntyi Kaavilla ja asui suuren osan elämästään Nilsissä. Ensimmäiset puheensa hän piti 16-vuotiaana. Suoritettuaan saarnalupatutkinnon 1980-luvun alussa hän työskenteli Herättäjä-Yhdistyksessä vuosina 1984–1995 alueenaan koko maa. Eläkkeelle jäätyään hän jatkoi kulkemista seuroissa ja kirkkopyhissä. Viimeisen puheensa hän piti syksyllä 2022, ja ehti näin palvella seuraväkeä lähes 75 vuoden ajan.

Tolppanen muistetaan lempeänä sielunhoitajana, joka julisti väsymättä sanomaa Jumalan armosta.

Viime heinäkuun Henki-lehdessä Toivo Tolppanen kertoi elämänsä vaiheista. Voit lukea hänen haastattelunsa osoitteesta www.henkilehti.fi/tolppanen. ☀

AHOLANSAARI- SÄÄTIÖ TÄYTTÄÄ 60 VUOTTA

PAAVON PIRTIN ympäristössä olevat maa-alueet Nilsin Aholansaaresta tulivat Herättäjä-Yhdistyksen haltuun vuonna 1955 saaren pitkäaikaisen kesäasukkaan ruustinna **Edith Hyvämäen** tekemän lahjoituksen myötä. Herättäjä-Yhdistys perusti myöhemmin Aholansaisätiön, joka aloitti toimintansa vuonna 1964. Säätiö on pitänyt yllä leiri- ja lomakeskusta sekä vaalinut herännäisjohtaja **Paavo Ruotsalaisen** perintöä 60 vuotta.

Aholansaisätiö juhlii tasavuotiaan 30.8.-2.9.2024 Aholansaaresta. Ohjelmassa on muun muassa **Mika Nuorvan** ja **Anna Voutilaisen** konsertti. Juhlaviikonlopun päättää sunnuntaina pidettävä veisuumessu, johon saarnaajaksi tulee emerituspiispa **Voitto Huotari**. Koko ohjelma on nähtävissä osoitteessa www.aholansaari.fi/tapahtumat/60vuotisjuhla.

Aholansaisätiön juhlien kunniaksi Herättäjä-Yhdistys julkaisee juhla kirjan nimellä *Aholansaaren aamunkoitto*. Kirjaan eri-ikäiset Aholansaaren ystävät kirjoittavat artikkeleita Aholansaaresta ja Paavo Ruotsalaisesta. Kirjaan kerätään 7.7.2024 asti onnittelijoiden nimilistaa. 60 euron hinnalla onnittelija saa nimensä listaan, kirjan omakseen ja tukee samalla Aholansaisätiön toimintaa.

Ks. lisää www.h-y.fi/aholansaarenaamunkoitto.

AHOLANSAARESSA

TEOLOGIAPÄIVÄT 20.-22.8.
Tilaisuus on avoin kaikille teologisesta keskustelusta kiinnostuneille. www.h-y.fi/teologiapaivat2024

ELÄMÄNI RIPPIKOULU 30.8.-1.9.
Tapahtuma kaikille, jotka ovat käyneet rippikoulun tai halunneet käydä. www.h-y.fi/elamanirippikoulu

AHOLANSAARISÄÄTIÖN 60-V JUHLA 30.8.-1.9.
Teemana Sovinto, yhteys, lupaus. Juhla kirjan julkistus, Mika Nuorvan ja Anna Voutilaisen konsertti, veisuumessu, seuroja ja veisuita. www.aholansaari.fi/tapahtumat/60vuotisjuhla

 HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS

Herättäjäjuhlien seuratallenteet ladattavissa verkossa

Vaasan herättäjäjuhlilta ei enää tehdä lainkaan cd-levyjä, vaan seurojen äänitallenteet pääsee kuuntelemaan jälkikäteen samalta verkkosivulta, jossa julkaistaan seurapuheet teksteinä. Herättäjä-Yhdistys tarjoaa seurat ilmaiseksi, mutta sivulla on ohjeet lahjoittamiseen: www.herattajajuhlat.fi/seurapuheet2024

Herättäjäjuhlien verkkosivut uudistuivat

Herättäjäjuhlien verkkosivut uudistuivat kesäkuussa. Sivujen rakenne on sama kuin Herättäjä-Yhdistyksen sivuilla, mutta ulkoasu pyritään pitämään omanaan sekaanusten välttämiseksi. Sama sisältö löytyy edelleen, mutta ehkä hieman eri kohdassa kuin ennen. www.herattajajuhlat.fi

GLOW-festivaali Tampereen Nokia Areenalla 24.8.

Uuden gospelmusiikkifestivaalin pääesiintyjä on **Petra**-yhtye Yhdysvalloista. Muita ovat mm. **Jaakko Löytty**, **Pekka Simojoki**, **Jukka Leppilampi**, **Petri Laaksonen**, **Outi & Lee**, **Jouko Mäki-Lohiluoma**, **Tommi Kalenius**, **Jippu** ja **Ida Elina**. **Jepa Lambertin** kuoro laulaa. Herättäjä-Yhdistys on mukana festivaaleilla. www.glowfestival.fi

"Suo mun kuolla maailmasta, kuolla itsestäni"

Maallistumisen myötä tapa, jolla kristinuskon sisällöistä puhutaan, yksinkertaistuu. Kirkon on pelkistettävä julistustaan, kun se saa äänensä kuuluville vain harvoin. Se on hyväkin: pääsanoma on mietittävä tarkkaan. Silti rönsyjä karsittaessa jää joskus pois myös jotain arvokasta.

Yksi unohtuva teema on vertauskuvallinen puhe kuolemista. Raamatun mukaan "vanhan ihmisen" eli vanhan minän on kuoltava, jotta Henki voisi johtaa ihmistä. Puhutaan myös synnistä kuolemista ja maailmalle kuolemista.

Eräissä virressä lauletaan: "Suo mun kuolla maailmasta, kuolla itsestäni, että kaiken elämäni sinulle vain eläisin." Minulle maailmasta ja itsestä kuoleminen aukeaa sanattoman rukouksen myötä.

Viivyn päivittäin sydänrukouksessa. Se on rukous, jossa päästetään irti ajatuksista ja viipyillään sanoitta Jumalan läsnäolossa. Mieleen tulevien asioiden annetaan mennä sitä mukaa kun niitä tulee.

Asioista irrottautuminen on tavallaan kuolemi-

sen harjoittelua. Sitten, kun olen kuollut, en voi enää pitää niistä kiinni. En järjestää mitään, hoitaa mitään, kannatella mitään. Maailma saa silloin selvitä ilman minua. Toiset joko hoitavat asiat tai jättävät ne hoitamatta. Ja niinhän käy väistämättä jossain vaiheessa, sillä aikanaan täältä lähdetään.

KUN ANNAN ELÄMÄN
VAIN OLLA, KUN LUOVUN
HALLITSEMASTA SITÄ JA
VAATIMASTA SEN SUHTEEN
ASIOITA, SAAN SEN TAKAISIN
ENTISTÄ TODELLISEMPANA.

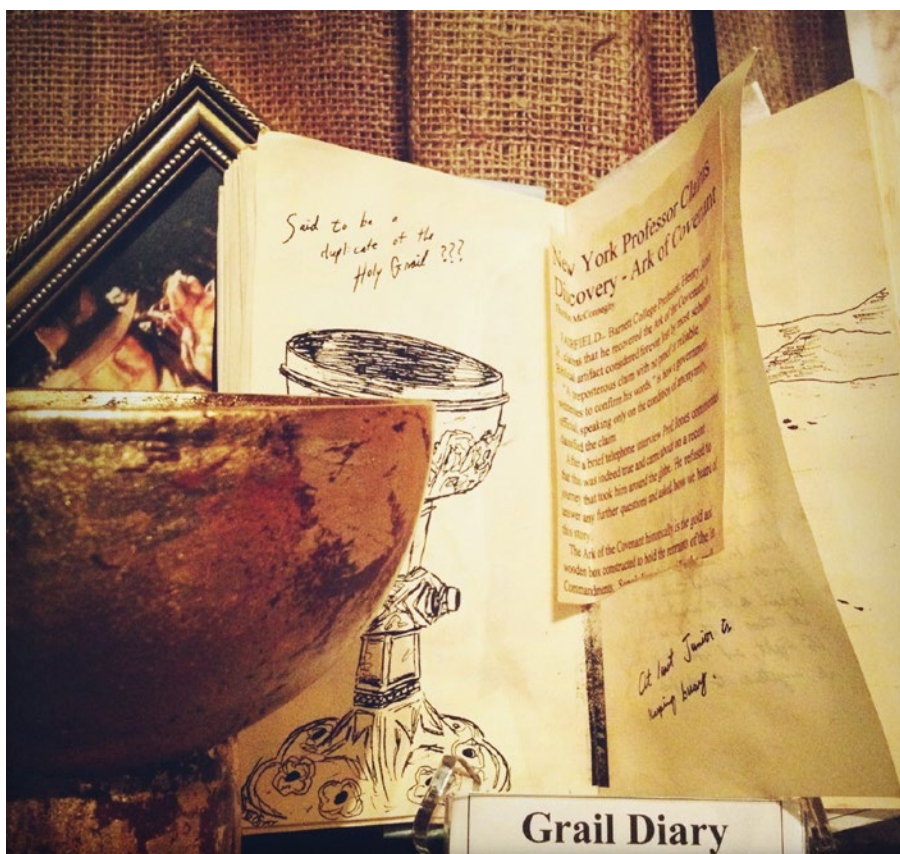
Rukouksen aikana en itse toimi enkä vaikuta mihinkään. En itseäni enkä maailmaan. On kuin olisin jo kuollut ja vain näkymättömänä henkenä paikalla. En mieti, millainen maailman pitäisi olla tai mitä minun pitäisi sille tehdä. Enhän voi kuitenkaan enää siihen vaikuttaa. Sellaisena kuin se onkin, maailma kuuluu Jumalalle eikä minulle. Minä otan sen vain vastaan, sellaisena kuin se on.

Sama koskee itseäni. En ajattele sitäkään, millainen minun pitäisi olla. En mieti itseäni. Sisäinen katse on Jumalassa, vaikkei häntä voikaan nähdä. Mutta vaikka mieltäisin, mitäpä minä itseäni arvoitelisin. Olenhan osa maailmaa, joka kuuluu Jumalalle ja jonka vain jätän Jumalan haltuun hänen omanaan.

Irti päästämisen rukous on levollinen paikka, johon voi aina mennä. Ja sieltä katsottuna elämä alkaa jotenkin loistaa.

Kun annan elämän vain olla, kun luovun hallitsemasta sitä ja vaatimasta sen suhteen asioita, saan sen takaisin entistä todellisempaan. Ei stressin, huolen ja pelon vääristämänä, vaan sellaisena kuin se oikeasti on. Jumalan omana, Jumalan minullekin hetkiseksi lainaamana.

"Se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni kadottaa, on sen löytävä." (Matt. 16:24) 🌞

Anglosaksisessa tarustossa Graalin maljan alkuperä on apokryfisissä evankeliumeissa. Kalkkia käytti Jeesus tai siihen Joosef Arimatialainen otti talteen Vapahtajan verta. Lendoissa sillä on parantavia ominaisuuksia. Vanhin Graalia käsittelevä teos, **Chrétien de Troyesin** *Conte del Graal*, on kirjoitettu 1100-luvun lopulla. Malja on osa monia moderneja seikkailukertomuksia, elokuvia ja pelejä.

Ikuisen elämän malja

Kalkki tunnetaan puutarhanhoidossa, maataloudessa sekä sementin ja laastin valmistuksessa. Kirkollisissa yhteyksissä sillä tarkoitetaan kuitenkin ehtoollismaljaa, josta viini nautitaan.

TEKSTI LEENA VÄRYNEN-SI

KAIKISSA KRISTILLISISSÄ KIRKOISSA

vietetään Jeesuksen asettamaa pyhää ateriaa. Siihen kuuluvat leipä ja viini, joista hän itse sanoi: "Tämä on minun ruumiini – ja tämä on minun vereni..."

Tehkää se minun muistokseni."

Alkuaan viini on nautittu tavallisista kupari-, tina- ja pronssiastioista. Myöhemmin ehtoollisvälineitä alettiin valmistaa hopeasta ja kullasta. Nytemmin yleisiä ovat teräs ja keramiikka. Muotoilu riippuu ajasta ja tyyliuuntauksista.

Viini kaadetaan uhrivirren aikana maljaan, ja ehtoollisliturgiassa aineet pyhitetään. Leipälautanen eli *pateeni* on maljan päällä, ja niitä peittää *kalkkiliina*. Monissa seurakunnissa

käytetään alttaripöydällä *korporaaliliinaa*, jonka päälle asetetaan ehtoollisaineet ja jota säilytetään *bursassa*, nelikulmaisessa kotelossa. Kalkkiliinan alla on palla eli nelikulmainen kovitettu liina, joka saa kalkkiliinan laskeutumaan kauniisti. Eri liinaa käytetään maljan pyyhkimiseen.

Perinteisesti viini on nautittu yhteismaljasta. Hygieniasyistä on siirrytty käyttämään erillispikareita. Silloin isoon maljaan on lisätty kaatonokka.

Eri tunnustuskunnat ymmärtävät Jeesuksen sanojen ja ehtoollisaineiden yhteyden eri tavoin. Katolisilla leipä ja viini muuttuvat ruumiiksi ja vereksi, kun taas reformoiduilla aineet ovat vain symboleja. Luterilaisuudessa Kristus on salatulla tavalla läsnä leivässä ja viinissä. ☀

*Sirpa Kähkönen
puhuu Vaasan
herättäjäjuhlien
päiväseuroissa.*

Haavoista vapautumiseen

TEKSTI MINNA KETTUNEN

*-Oma pienuus tulee usein mieleen,
ja sen myötä haluttomuus mestaroida,
kirjailija **Sirpa Kähkönen** sanoo.*

*-Armo kuuluu kaikille. Jos sen edes yrittää
ymmärtää syvästi, se vie pois halun
tuomita ja asettua toisten yläpuolelle.*

KUN ROMAANI 36 UURNAA ilmestyi syksyllä 2023, kirjailijalle alkoi tulla heti voimakasta palautetta.

- Vaikka lukija ei olisi kokenut samanlaista, teoksessa on jotain yleistä, joka kosketti. Kyse oli oman aineettoman perinnön hahmottamisesta. Esimerkiksi vanhemmuuden kuviot olivat vaikeita sodan aikana ja sen jälkeen. Lapsista kasvatettiin pärjääviä ja armo pientä lasta kohtaan saattoi puuttua. Oli kurittamista tai vaille jäämistä isän huomiosta. Tällaisia asioita ihmiset alkoivat pohtia, romaanista Finlandia-palkinnon saanut kirjailija Sirpa Kähkönen kertoo.

- Vaikeat ihmissuhteet jättävät haavoja. Ehkä emme pääse sen vaikean ihmisen eläessä käymään asioita läpi, sillä on asioita, joista ihmiset eivät halua tai voi puhua, eikä tule sopivia tilanteita. Se ei kuitenkaan estä käymästä prosessia läpi itsekseen viimeiseen loppuun asti niin, että voi vapauttaa itsensä, Kähkönen sanoo.

- Siinä voivat auttaa lukeminen, sielunhoidolliset keskustelut, terapia ja ystävien kanssa puhuminen. Minkä tahansa läpikäyvän prosessin kautta on mahdollista mennä niin pitkälle, että voi vapauttaa itsensä.

- Mehän kannamme tiedostamattamme paitsi edellisten sukupolvien toiveita ja unelmia, myös haavoja, kärsimyksiä, jopa vihaa ja anteeksiantamattomuuden tunteita, kostonhalua. Näitä asioita toivoisin kaikkien mieltävän. Esimerkiksi sadan vuoden takaisen vihan kantaminen vain myrkyttää tätä päivää, mutta se ei muuta mitään, mitä edelliset sukupolvet ovat joutuneet kärsimään. On tärkeää antaa anteeksi paitsi toisilleen myös itselleen.

Kirjailijan mielestä Suomessa on ollut vallalla eteenpäin menemisen vahva eetos, jonka mukaan menneitä ei ole saanut murehtia eikä ulista. Esimerkiksi maaltamuuttoon ja perinteisten elämän-

muotojen murenemiseen liittyvät surun ja ikävän tunteet on pitänyt haudata nopean kehityksen alle. Vauhtisokeus on ollut ongelma, kun on pitänyt nopeasti uudistua ja kehittyä.

- Positiivista on se, että nuorilla on nykyään uskallusta pohtia ja puhua asioista. Aiemmin ei ollut lupaa puhua perheen vaikeuksista, mikä merkitsi monille suurta kärsimystä. Uskallus yksityisten asioiden käsittelemiseen rakentavalla tavalla on kasvanut tosi paljon. Jokainenhan kohtaa elämässään jotain, joka laittaa jaksamisen tai mielen tasapainon koetukselle. Siinä ei ole mitään häpeällistä, mutta ennen häpeällä suljettiin suut.

Takaisin kirkkoon

Lapsena Sirpa Kähkönen piti pappien ja opettajien Raamatun opetuksista, varsinkin Jeesuksen vertauksista ja siitä, että tämä nosti lapsen esikuvaksi. Kirkon suhtautuminen punaisiin vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä sai hänet 14-vuotiaana eroamaan porvarien kirkosta, ja rippikoulu jäi käymättä. Elämän kriisit ja erilaiset tapahtumat kypsyttivät asian ajankohtaiseksi 2020-luvulla. Kähkönen kävi rippikoulun ja liittyi kirkkoon. Kun pappi kysyi syytä rippikoulun käymiselle, hän vastasi: "Uskontuntemus."

- Rippikoulukokemus oli aika hurja, sillä se sijoittui pahimpaan korona-aikaan. Emme voineet juuri tavata rippipappini kanssa, vaan puhuttiin pitkiä puheluita. Se oli kuitenkin hyvä kokemus.

Kuopiossa kasvaneelle Sirpa Kähköselä körttiläisyys tuli tutuksi yhtenä uskonnollisena liikkeenä ilman sen kummempia myönteisiä tai kielteisiä etumerkkejä. Opettaja vei luokkaretelle Aholansaareen, ja aiheeseen syntyi historiallinen näkökulma. Liike tuli tutuksi myös kulttuurisesti **Juhani Ahon** tuotannon ja Viimeisten kiusauksien kautta.

- Vasta aikuisena ja kirjailijana olen tajunnut,

On tärkeää antaa anteeksi paitsi toisilleen myös itselleen.

Kuka?

Sirpa Kähkönen, kirjailija

- s. 1964 Kuopiossa
- ylioppilas 1983 Kuopion klassillinen lukio, kirjallisuustieteen ja historian opintoja Tampereen ja Helsingin yliopistossa
- Julkaissut mm. yli kymmenen romaania, tietokirjoja, näytelmiä ja nuortenkirjoja
- Kirjailijana läpimurto historiallisella romaanisarjalla *Mustat morsiamet* (1998), *Rautayöt* (2002), *Jään ja tulen kevät* (2004), *Lakanasiivet* (2007), *Neidonkenkä* (2009), *Hietakehto* (2012) ja *Tankkien kesä* (2016).
- Tietokirja *Vihan ja rakkauden liekit* (2010) oli Tieto-Finlandia-ehdokkaana.
- Finlandia-palkinto 2023 teoksesta *36 uurnaa – Väärässä olemisen historia*.
- Savonia-palkinto 1999, 2021
Veijo Meri -palkinto 2012
Finlandia-palkinto 2023
- Suomen Kirjailijaliiton puheenjohtaja 2018–2022
Pen-sanavapausjärjestön puheenjohtaja 2011–2018

Sirpa Kähkönen iloitsee siitä, että Suomessa kauan vallalla ollut eteenpäin menemisen vahva eetos on antamassa tilaa avoimuudelle.

KIRKON KUVAPANKKI, MARKKU PIHLAJA

Sirpa Kähkönen on käsitellyt tuotannossaan myös yhteiskunnallisia ristiriitoja. Hän puhui Suomen Kirjailijaliiton puheenjohtajan ominaisuudessa Vierumäellä, kun vuoden 1918 sisällissodassa joukkohautaan haudatut vainajat saatettiin Heinolan keskustan hautausmaalle.

miten moniin tuttaviiini körttiläisyys on vaikuttanut. Siihen on liittynyt oman virheellisyyden myöntäminen ja toisten tuomitsemisesta pidättäytyminen. Mielikuva körttiläisyydestä on rento, Sirpa Kähkönen sanoo.

Uskallus yksityisten
asioiden käsittelemiseen
rakentavalla tavalla on
kasvanut paljon

Kaija Pispán kirjoittamassa Siionin virressä 159 Sirpa Kähköstä viehättää sen arkisuus ja tuttu tunne: olisi pitänyt pysähtyä lähimmäisen kohdalle tai sulkea suunsa, mutta niin ei tapahtunut. Sen havaitseminen on tärkeää; samoin pyrkimys yrittää toimia seuraavalla kerralla paremmin.

- Olen pitänyt paljon Kaija Pispán teksteistä, Sirpa Kähkönen sanoo.

Lukijat odottivat rakastamansa kirjailijan Finlandia-palkintoa monen vuoden ajan. Se tuli lopulta romaanista, johon Sirpa Kähkönen laitto i kaikkensa.

- En koe tällä hetkellä suurta tahtoa muuhun kuin sovittujen töiden hoitamiseen. Toivon saavani vähän vapautta ja tilaa lukea ja ajatella ja kulkea metsässä, hän sanoo. 🌻

Latautuneita sanoja

Haastattelun lomassa haastattelija
Minna Kettunen ja haastateltava Sirpa Kähkönen
juttelivat latautuneista sanoista poliittisen
ja uskonnollisen liikkeen piirissä.

MINNA: Mielestäni suomen kielen latautuneimpia sanoja ovat körtti ja kommunisti. Niihin liittyy niin paljon voimakkaita aineksia; myös ristiriitaisuutta ja vanhentuneita mielikuvia.

Sinun äitiäsi haukuttiin kommunistin penoksi. Minun äitini joutui nuorena kärsimään siitä, että oli körttiläisten tytär. Haukuttiinko sinua kuten äitiäsi?

SIRPA: Äidin nuoruudessa sotien jälkeen ilmapiiri oli tosi kireä, mutta minä en kokenut ikätoverien taholta mitään sortoa. Ehkä muista asioista kiusattiin, mutta ei politiikasta. Olin niin nuori 1970-luvulla, kun poliittinen liike oli voimakasta eikä se ollut lasten piireissä mikään juttu. Toisaalta en korostanutkaan sitä, millaisille kesäleireille minua lähetettiin.

MINNA: Itse olen kuullut monta kertaa

sanottavan körtti kuin kirosan, ja se on tuntunut tosi pahalle. Enhän ole voinut mitään sille, että olen syntynyt Siionin virsien veisuuseen ja minua on viety herättäjäjuhille.

SIRPA: Tiiviin poliittisen tai uskonnollisen liikkeen parissa eläneille muodostuu ristiriita: kodin maailma on erilainen kuin koulun ja ympäröivän yhteiskunnan. Syntyy kaksoistietoisuus, ympäristöön sovittautumisen ongelma, kitkaa yksilön ja yhteiskunnan välillä.

Tapio Seppälän kirja
Sielusta sieluhun
Hartauden ja pohdinnan sanoja
kotiin ja lahjaksi

Hinta 20 €
Herättäjän tueksi
Herättäjä-Yhdistyksestä

**80 vuotta täyttävä
Simo Huhta
kerää uutta virtaa
Aholansaareen**

Simo Huhdan
syntymäpäiväkeräyksellä hankitaan
Aholansaareen aurinkopaneeleja.

Muistamiset
FI62 5288 0420 0086 76
MobilePayllä 61309
Viestiksi "Simo 80v"

Rahankeräyslupa: Manner-Suomi RA/2020/1706
voimassa toistaiseksi 1.1.2021 alkaen,
myönnetty 31.12.2020, Poliisihallitus

Kuhmon Viimeisissä kiusauksissa takarivissä palvelija (**Mari Leväsalo**), vävy Juho (**Erkki Piirainen**), tytär Riitta (**Eeva Vesterinen**) ja vävy Adam (**Jussi Huotari**). Eturivissä seppä Jaakko Högman (**Jouko Pääkkönen**), tytär Liisa (**Aila Ahtonen**), Paavo (**Tero Kähkönen**), Riitta (**Aila Heikkinen**) ja Albertiina (**Alli Lipsonen**).

Kaksi herättelijää

Viimeiset kiusaukset nähdään heinä-elokuussa Tanssiareena Kuhmon Kelossa. Kuhmolainen kulttuurivaikuttaja **Topi Mikkola** ohjaa näytelmän 75-vuotisjuhlavuotensa merkeissä.

TEKSTI JOHANNA SOINTULA

- **IHAILEN PAAVO RUOTSALAISTA.** Suorapuheisella ja välillä ihan humoristisellakin miehellä oli myös pikkasen näyttölemisen taitoja, Mikkola toteaa.

Ruotsalaisen elämästä kertovan teoksen teeman hän määrittelee aikaansa sidotuksi ja ajattomaksi sekä kansalliseksi ja universaaliksi.

- **Lauri Kokkosen** *Viimeiset kiusaukset* on draama järjen rajallisuudesta, elävän Kristuksen seuraamisesta ja erämaan profeetan uskon pelkistymisestä.

Kolmas kerta toden sanoo

Oopperana tutuksi tullutta teosta on nähty puhetatterina harvemmin. Ensimmäinen puheteatteriversio esitettiin Tampereen Työväenteatterissa vuonna 1959, jolloin Paavon roolissa oli **Veikko Sinisalo**.

Ensimmäisen kerran Mikkola ohjasi *Viimeiset kiusaukset* vuonna 1984 Siilinjärven harrastajateatterille. Ensi-iltaan saapuivat mm. Lauri Kokkonen vaimoineen ja Suomen Harrastajateatteriliiton puheenjohtaja **Kaarina Virolainen**.

Valtavan menestyksen saavuttanut esitys sai kutsuja ympäri Suomea, tehtiinpä kiertue myös Ruotsiin. Toisen kerran hän ohjasi teoksen 1994 Kuhmo-talossa näyttämöllisenä versiona.

Idea tämän kesän produktiosta syntyi viime kesänä, kun Kuhmossa keskusteltiin kiivaasti kaupungin suunnitelmista myydä tai purkaa vuonna 1965 avattu tanssiareena Kuhmon Kelo.

- Halusin viedä Paavon kiusaukset tanssihalliin, koska siellä kiusaukset saataisiin koskettavasti esille ja teatteria voisi tehdä isosti, Mikkola kertoo.

Näyttämöiksi rakennetaan kolme lavaa, jotka kuvaavat reaaliaikaa, Paavon pirttiä ja unen aikaa. Tila mahdollistaa mielenkiintoisia näyttämöllisiä ratkaisuja, miten esimerkiksi hallayön vaikutelma luodaan ihmisryhmän liikehännällä ja äänillä.

- Esityksen musiikkimaailma tehdään syntetisaattorilla. Paavon virsi muotoutuu kohtausten mukaan humpan, tangon, valssin, rockin tai marssin tahteihin. Teatteriyleisö voi osallistua Riitan ja Paavon hautajaisvirsiin.

Toteutuksen kuoroon etsitään laulajia ja joukkokohtauksiin kutsutaan kaiken ikäisiä, tavallisia ihmisiä. Näyttelijän lahjoja ei tarvita, vaan kykyä olla mukana omana itsenään.

- Tätä on herkullinen tehdä. Esityksestä tulee valtava spehtaakkeli! ohjaaja kertoo innoissaan.

Taiteen polkuja ihmisten luo

Ohjaaja ja näyttelijä Topi Mikkola on tehnyt lähes 60 vuoden aikana noin 80 teatteriohjausta ympäri Kainuuta ja Ylä-Savoa. Vuonna 2001 hän näytteli papin roolin **Kai Lehtisen** ohjaamassa elokuvassa *Umur*.

Sodankylässä syntynyt Mikkola kokeili taiteen töitä kotiseudullaankin, mutta huomasi pian, ettei kukaan ole profeetta omalla maallaan.

- Siellä ajateltiin 1970-luvulla, että kulttuuri on turhanpäiväistä huuhaata, eikä kukaan taiteen tekijä ole täysjärkinen.

Kasvavan perheen elättäminen vaati työntekoa, joten Mikkola teki välillä robotin hommia Arabian tehtailla.

- Pari viikkoa vetelin liukuhihnan ääressä siveltäimellä viivaa lautasiin. Tahti oli niin kova, että tuskin ehti tupakkia vetää, hän muistelee Helsingin elämää.

Kuhmon kulttuurisihteerinä Mikkola aloitti vuonna 1976.

- Hakuprosessi kesti puoli vuotta ja ehdin jo luopua toivosta. Hakijoita oli kaikkiaan 37, mais-tereita, filosofeja, aivouskovaisia, mutta minä sain paikan, koska minulla oli teatterialan koulutusta ja taiteellista näkemystä.

OOPPERANA TUTUKSI
TULLUTTA TEOSTA ON
NÄHTY PUHETEATTERINA
HARVEMMIN.

Ohjaaja Topi Mikkola *Reitarin* esityksessä.

Ensimmäinen työtehtävä liittyi Kuhmon kamarimusiikki -tapahtumaan. Musiikkijuhlien esiintyjille, jotka nukkuivat koulujen luokissa, kannettiin varastotiloista pölyisiä patjoja ja raskaita rautasänkyjä.

Mikkola sai luoda kulttuurisihteerinä oman työnkuvansa ja hänelle myönnettiin lupa tehdä omaa taiteellista työtään.

- Perustin näyttämöpiirejä ja Lentiirassa teimme lumiteatteria. Meillä oli lasten ja eläkeläisten teatteria. Alkunsa sai myös Tönölän teatteri, Mikkola muistelee.

Tanssikurssejakin hän on pitänyt.

Kurssille tuli kerran pariskunta, joka oli miehen alkoholinkäytön ja mustasukkaisuuden vuoksi avioeron partaalla. Vähitellen he löysivät yhteiset askelkuviot ja innostuivat uudesta harrastuksestaan.

- Olen minä aika monta ihmistä pelastanut, Mikkola tuumaa.

Kuolema on osa elämää

Yksi *Viimeisten kiusausten* keskeinen teema on Mikkolan mukaan kuolema. Käsikirjoituksessa on kaikkiaan viisi kuolemaa: Paavon, Riitan, Juhanan, perheen pikkutyttö, joka tallautuu hallayönä ihmisten jalkoihin, ja seppä Högmanin.

Mikkola ihmettelee, miksi teosta ei esitetä puhe-teatterina. Pidetäänkö sitä liian vakavana?

- Kuolemahan on kuitenkin ollut teatterissa esillä jo antiikin ajoista asti, hän toteaa.

Topi Mikkola on ohjannut useita kuolemaa käsitteleviä teoksia mm: **Albeen** *Bessie Smithin kuolema*, **Ilmari Kiannon** *Punainen viiva* ja **Arto Seppälän** *Viisi naista kappelissa*.

Seppälän teoksessa kuolemasta tehdään teatteria. Siunaustilaisuudessa naiset kiittelevät ja kehuvat vainajaa ajatuksissaan, sen sijaan saattoväen vaatetus ja kukkalaitteet herättävät heissä arvostelevia huomioita. Muistotilaisuudessa vainajasta muistuu mieleen jo ikävämpiäkin puolia.

YKSI VIIMEISTEN KIUSAUSTEN KESKEINEN TEEMA ON MIKKOLAN MUKAAN KUOLEMA.

- Syntymästä asti meidän elämämme on kuin käsikirjoitettua näytelmää, jossa papin roolina on suorittaa tiettyjä kaavoja, Mikkola tuumailee.

- Kuoleman lähellä ihminen käy läpi elämänsä ja tekee siitä tiliä. Kuolemanpelko saa sen aikaan, hän jatkaa.

Jääräpäinen Paavo

Lauri Kokkonen sai *Viimeisistä kiusauksista* valtion kirjallisuuspalkinnon 1961. *Viimeisten kiusausten* teksti inspiroi Mikkolaa.

- Se on kuin fantasiaa, faustilaista unimaailmaa. Teos sisältää myös kohtalonomaista symboliikkaa, esimerkiksi hallaa torjutaan ohjasperillä ja niihin sidottuna Paavon ja Riitan poika Juhana raahautuu murhattuna kotipihaansa.

Teoksesta löytyy yhtymäkohtia tähän päivään.

- Paavo jätti tämän tästä perheensä lähtiessään matkoilleen ja niin on tänäkin päivänä, perhe jää usein kakkoseksi.

Riitan elämä ja kärsimykset puhuttelevat Mikkolaa.

- Ihan käsittämätöntä! Vaimo eli yksin lasten kanssa savupirtissä, kun herra kierteli ympäri Suomea ja nukkui kahden lakanan välissä.

Riitan kuolemaa esittävässä kohtauksessa Paavo sitten nöyrytyy ja herkistyy.

- Riitta neuvoo puolisoaan kiittämään, mutta mietin vaan, saiko Riitta koskaan Paavolta kiitosta, kysyy Mikkola.

- Onhan se vaikeaa antaa kiitosta puolisolleen, hän jatkaa.

Mikkola on miettinyt myös seppä Högmanin vastausta ahdistuneelle Paavolle: "Yksi sinulta puuttuu ja sen ohessa kaikki, Kristuksen sisäinen tunto."

- Sepän sanat eivät ole minulle vielä avautuneet. Joissakin teksteissä "tunto" on muutettu muotoon "tunteminen" ja nehan ovat kaksi ihan eri asiaa! "Tunto" on jotain sisällä olevaa ja "tunteminen" taas henkilötasolla, hän pohtii.

Paavon teeskentelemättömyys ja rehellisyys vetoavat Mikkolaan.

- Olen itsekseni naureskellut hänen karskiu-

delleen, miten hän latelee "päin naamaa"- juttuja aivouskoviille.

Paavon puhe promootiotilaisuudessa Helsingissä on myös tehnyt vaikutuksen.

- Puhe on rehellinen ja koskettava, se antaa paljon ajattelemisen aihetta. Miten on nykyisin, onko neljä vuotta teologiaa opiskelleella ja papiksi valmistuneella sisäinen tunto? Tarkkailen aivouskovaisia, missä näkyy sisäinen tunto, vai onko kaikki vaan ulkoista hapatusta?

Kohtaaja ja tulkitsija

Mikkola tekee teatteria täysillä, mutta myöntää myös olevansa väsynyt ja huolissaan.

- Maailma ja ihmiset ovat muuttuneet työvuosieni aikana hurjasti. Ennen oli talkoohenkeä ja ihmiset harrastivat. Emännät menivät aiemmin navetalle, että ehtivät ajoissa harkkoihin. Nyt pitää maksaa talkoistakin, tai antaa vähintään tasku- ja bensarahaa, hän ihmettelee.

Teatterin tekeminen vaatii sitoutuvia ihmisiä, yhteistyötä ja yhteen hiileen puhaltamista.

- Harrastajateatterin vetäminen on kivireen vetämistä, hirveän raskasta. En tiedä, miten saan ihmiset liikkeelle.

Mikkola on joutunut miettimään omia voimavarojaan.

- Taiteen polkuni päättyy tämän kesän esityksiin ja samalla myös omat kiusaukseni, hän naurahtaa.

Toisaalta jaettavaa olisi vielä kosolti.

- Jäädessäni eläkkeelle tuntui kuin minusta olisi tullut näkymätön ja tarpeeton ihminen, jonka tietoja ja taitoja ei enää tarvita. Luovana ihmisenä en osaa pistää aivojani narikkaan.

Mikkola on toiminut 35 vuotta kirjailija **Rosa Liksom**in tekstien tulkitsijana ja jatkaa suosittuja monologiensa esittämistä. Suunnitelmissa on myös lämmitellä uudelleen Lapin legendasta **Reidar Särestöniemestä** kertovia monologeja.

- Taiteen polkuni on täynnä monenlaisia pyrähdyksiä, enkä vaihtaisi päivääkään pois, Topi Mikkola sanoo. 🌻

Vaasan kaupunginjohtajan paikka on merellinen Vaasa

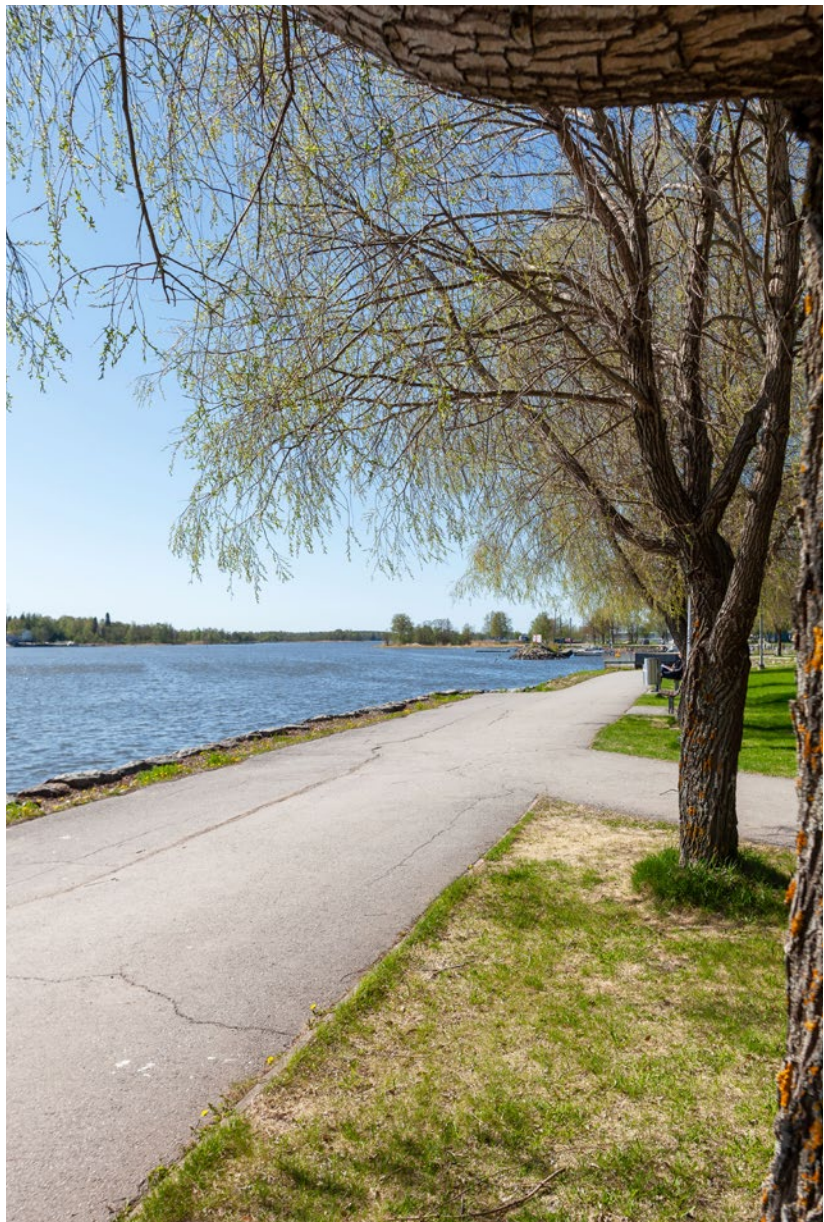
Tomas Häyrylle Vaasan rannat ovat merkityksellisintä kaupunkia. Tutustuimme siihen Häyryn kanssa kaupungin rantareitillä.

TEKSTI JA KUVAT KALLE HILTUNEN

1

- Jos haluan näyttää minun paikkaa, niin se on meri. Meillä Vaasassa on kymmeniä kilometrejä sellaista raittia, joka kulkee meren äärellä. Se on iso virkistyskohde ja rakas monelle vaasalaiselle. Meri on yksi elementeistä, josta me vaasalaiset vedämme energiaa ja jossa mieli virkistyy.

- Kaikilla vaasalaisilla ei tietenkään ole omaa mökkipaikkaa rannassa. Senkin takia on tärkeää, että meillä on julkista tilaa meren ääressä. Kun torilta lähtee, meillä on esimerkiksi kuusi uimarantaa meren ääressä muutaman kilometrin säteellä.

2

- Kaikki menee Vaasassa niin kuin Strömsössä, koska Strömsö sijaitsee Vaasassa. Strömsö-televisiosarjaa tehdään tässä talossa. Tämä on suosittu rantapaikka ja virkistyspaikka vaasalaisille. Alue on kaupungin omistama ja Yle vuokraa täältä tiloja sarjan tekemiseen.

3

- Vaasan vahvuus aina on ollut kauppa ja merenkulku. Siitä on synnytetty paljon varallisuutta Vaasaan. Me olemme aina olleet avoimia ulkomaailmalle.

- Täältä lähtivät 1800-luvun lopussa **Wikströmin** veljekset Amerikkaan, tutustuivat siellä **Ford**-nimiseen herraan ja hänen tuotantomenetelmiinsä. He tulivat takaisin ja perustivat kaksi konepajaa, jossa he eivät tehneet autoja, vaan pienmoottoreita veneille, koska kaikilla tällä seudulla oli omat veneet. Tuolloin perustettu Onkilahden konepaja oli pohjana Wärtsilälle. Nyt ne moottorit ovat vähän isompia.

4

- Meillä on mielestäni Suomen kaunein yliopistokampus. Sekin on meren äärellä. Vaasassa on 22 000 opiskelijaa, joista 14 000 on korkeakouluopiskelijoita. Joka viides kadulla on korkeakouluopiskelija ja joka kolmas on opiskelija.

5

- Kaupungin strategiassa olemme panostaneet onnellisuuteen. Pyrimme siihen, että Vaasa olisi maailman onnellisin kaupunki maailman onnellisimmassa maassa. Emme yritä mitään höttöä, vaan olemme käyneet tätä onnellisuustutkijoidenkin kanssa läpi.

- Kysymys on onnellisuudessa paljon siitä, että pitäisi olla kiitollinen elämän pienistä asioista. Ja meri ei ole mikään pieni asia, vaan iso asia, josta me olemme äärimmäisen kiitollisia ja onnellisia.

i

Tomas Häyry on vaasalaislähtöinen ja hän on toiminut Vaasan kaupunginjohtajana vuodesta 2011 asti. Vaasan rantareitti on kymmenien kilometrien mittainen rannassa kulkeva kevyen liikenteen väylä, joka kulkee myös Vaasan keskustan ohi. Vaasan herättäjäjuhlat pidetään Kasarmintorin alueella, josta merelle on noin 300 metriä.

HERÄTTÄJÄ-
YHDISTYS

ARMON JA TOIVON SANOJA

Pauli Löija: Kehnon miehen postilla. Armon sanoja armoa kaipaaville

29 €

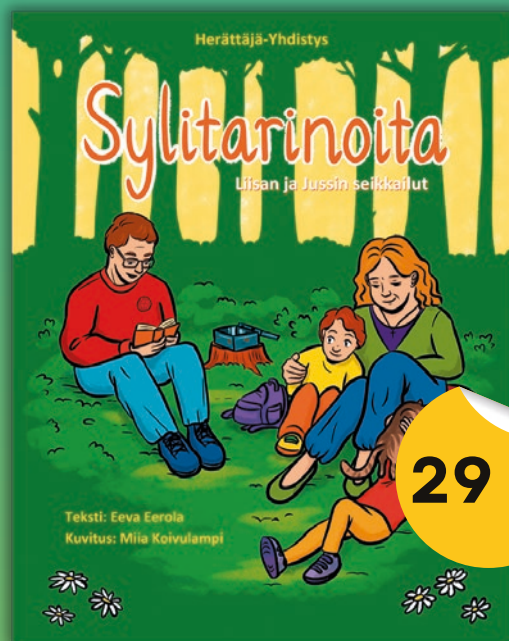
29 €

**Pirjo Kotamäki:
Petäjäistä leipää,
taivaallista hunajaa.
Paavo Ruotsalaisen
matkassa.**

**Jaana Sahamies:
Hiljaisuuden oppilaana.
Polunpätkiä alaspäin,
kokemuksia rukouksen
maailmassa.**

25 €

29 €

**Eeva Eerola (teksti) ja
Miia Koivulampi (kuvitus):
Sylitarinoita. Liisan ja Jussin
seikkailut.**

**Tilaukset: www.herattaja.fi,
0400 805 904,
tilaukset@h-y.fi**

Hän

YLEISIMMÄLTÄ VÄYLÄLTÄ KANNATTAA JOSKUS POIKETA

TEKSTI HANNA TUURA
KUVAT MAUNO NIVALAN
KOTIALBUMI

Hän on **Mauno Nivala** Lahdesta, Herättäjä-Yhdistyksen tapahtumista ja retkiltä monille tuttu mies, Herättäjä-Yhdistyksen hallituksen jäsen – ja hän harrastaa purjehdusta.

Miten Sievissä syntynyt ojavarsien ja tulvaniittyjen kasvatti päätyi purjehtimaan Päijänteellä? Mauno Nivala aloittaa Hieta-lahden puiston rantamilta Vaasasta vuonna 1964.

- Kun olin 7-vuotias poikanen, oli Vaasassa herättäjäjuhlat. Tiedossa oli, että Vaasa on merenrantakaupunki, joten hakeuduin uteliaana rantaan. Totesin, että rantaan tuli aaltoja: tämä siis oli meri. Sievissä olin tottunut virtaavaan veteen Vääräjoessa ja tyyniin suolampiin, mutta meressä oli siis aaltoja. Myöhemmin selvisi, että järvissäkin on aaltoja.

Isossa vedessä oli jotain houkuttelevaa ja kiehtovaa, mutta lapsena ja nuorena ei varsinaiseen purjehtimiseen ollut mahdollisuuksia. Veden päälle Nivala kuitenkin pääsi Sievissäkin.

- **Junttilan Esa** teki pienen veneen, jolle nimeksi annettiin Venho. Sitä kuljeteltiin maitokärryissä pyörän perässä kevättulvan aikaan metsäojille.

Nivalan kiinnostus purjehtimiseen ja isoihin vesiin säilyi aikuisuuteen asti, mutta varsinaisesti harrastus alkoi hänen muutettuaan Lahteen. Partiolippukunnalla oli pieni purjevene, jolla koko perhe opetteli purjehtimaan. Koko perheen harrastus purjehdus onkin ollut.

Kuvaavaa on, että navigointikurssille Mauno Nivala päätyi puolisonsa **Katrin** kanssa, kun tanssikurssin päätyttyä kaivattiin vielä uutta kurssia, jolla saisi viettää aikaa toisen lähellä. Tuo kurssi sitten aiheutti kovan venekuumeen, joka hoidettiin ostamalla Ahvenanmaalta pitkäkölinen Albin Vega-mallin purjevene S/Y Joy.

Joy asettui Päijänteelle noin 25 vuotta sitten, ja Nivala on yksin, kaksin ja perheen kanssa sillä paljon aikaa viettänyt. Purjehtiminen on Nivalalle myös pyhiinvaellusta.

- Peilaan elämää ja pyhää elämän reitteihin, karikoihin, turvalliseen väylään, neuvokkuuteen, selviämiseen eri paikoista. Ihmiselle on tärkeää, että elämä menisi hyvin, ettei tulisi liikaa kolhua. Siksi nuoria opastetaan. Niin tehdään myös kristinuskossa. Merenkulussa turvallista on, kun mennään karttaan merkittyä väylää ja seurataan merimerkkejä. Kuitenkin kiinnostavinta on, kun poikkeaa yleisiltä väyliltä. Sekin on turvallista, kun lukee karttaa, osaa suunnistaa ja tarkkailee, missä

mennään. Päämäärään pääsee useita erilaisia ja ihan turvallisia reittejä. Eikä jokaisen kiven ja karin paikkaa tarvitse tietää. Se on tärkeä tietää, että vettä on tarpeeksi veneen alla. Ei elämässäkään kaikkien tarvitse kulkea samaa polkua, samanlaisissa vaatteissa.

Päijänteellä purjehtiessaan Nivala hakeutuu mielellään noille vähemmän kuljetuille reiteille ja rannoille. Ne haasteet hän valitsee mielenkiinnosta. Toisenlaisiakin haasteita joutuu kohtaamaan. Tekniikasta Nivala ei ole koskaan ollut erityisemmin kiinnostunut, mutta harrastuksen myötä on ollut pakko jotain opetella. Mieleenpainuvasti hän on mm. korjannut veneen moottoria järvellä myöhään illalla autonkorjaajan opastaessa puhelimessa, mitä pitäisi koneen sisuksissa tunnistella.

Purjehtiminen on tuonut Mauno Nivalan ja perheen ulottuville runsaat sieni- ja marjapaikat sekä antoisat kala-apajat. Se surettaa, että rantautumispaikat eivät aina-kaan lisäänty.

- Jos rannoilta maata on myyty, äkkiä ilmestyy rantautumisen kieltävät kyltit. Metsähallitus on joistain omissuoksistaan luopunut, kuvaa Nivala

tilannetta.

Purjehtiminen on opettanut rauhallisuuden ja ennakoimisen tärkeyttä. Veneessä joutuu aina etukäteen harkitsemaan, kuinka rantautuu, miten toinen vene ohitetaan, miten itse ylipäättään liikkuu veneessä.

- Sitä enemmän joutuu ennakoimaan, mitä vähemmän muistuttaa ketterää oravaa kannella hypellessään, Nivala toteaa.

Tämä ei ole hänen mukaansa ollenkaan huono tapa elämässä muutenkaan. Etevin purjehtija ei lähde vesille ollenkaan, jos on kova myrsky nousemassa, vaan odottaa parempaa keliä. ☀

**PURJEHTIMINEN
ON OPETTANUT
RAUHALLISUUDEN
JA ENNAKOIMISEN
TÄRKEYTTÄ.**

VANKILA- PAPPI

uskoo inhimillisyyteen

Vankiloissa työskentelee tusinan verran pappeja. He ovat valtion virassa huolehtimassa vankien uskonnonvapaudesta. Sen lisäksi he vaikuttavat vankien jaksamiseen, perhesuhteisiin ja tulevan elämän pohdintoihin. Oikeus tavata pappia voi ohittaa jopa langetetun päätöksen yhteydenpidon rajoituksista.

TEKSTI SALLA RANTA

HELSINGIN VANKILA on helppo löytää. Se sijaitsee viihtyisässä Hermannin kaupunginosassa asuintalojen ympäröimänä. Aurinkoisena päivänä se näyttää linnoitukselta, jota ympäröi tiilimuuri vartiotorneineen. Keskellä linnaa kohoaa kirkon torni.

Vierailija ei kuitenkaan tunne itseään kovin tervetulleeksi: aidan takaa parkkipaikalta otettu kuva määrätään portilla poistettavaksi kännykän muistista, henkilöpapereita tiukataan ja kaikki omaisuus muistiinpanovälineet mukaan lukien käsketään jättämään kaappiin. Ohjeet ja käskyt tulevat enimmäkseen kaiuttimista, ilman ihmiskontaktia. "Jää odottamaan, sinut noudetaan pian", sanoo käskevä ääni huoneessa, jossa olen yksin.

Lopulta luokseni tulee rennon ja hyväntuulisen näköinen mies kauluspaidassa ja farkuissa. Hän on isäntäni vankilapappi **Miika Hynninen**. Seuraan häntä käytäviä ja kierreportaita pitkin sokkeloiseen laitokseen. Muuten minulla ei olisikaan näille käytäville mitään asiaa, ja olisin myös eksyksissä nopeasti.

- Pohjapiirustus on itse asiassa ihan selkeä, kun sen oppii, Hynninen sanoo ja harppoo taas uudet kierreportaat.

JEFF JACOBS, PIXABAY

Vuonna 1881 valmistuneeseen vankilaan rakennettiin aikansa tyylin mukainen kirkko, jossa on vaaleanvihreä puinen sisustus penkkeineen ja parvineen, urut ja alttarilla ristiinraulittu. Kirkko on vankilan ainoa tila, jossa ikkunoissa ei ole kaltereita. Siellä voi tuntea olevansa käytävien kovan kurin ulottumattomissa.

Vaikka kyllä kuri vankilan kirkkoonkin ulottuu. Jokusunnuntaiseen jumalanpalvelukseen osallistutaan osastoittain ja säädellysti.

- Osastoiminen vaikuttaa täällä kaikkeen, Hynninen sanoo. Talon yli 300 vankia istuu erilaisia tuomioita ja heitä koskevat erilaiset säädökset. On sakkovankeja, tutkintavankeja, alaikäisiä vankeja, päihdekuntoutusosasto ja elinkautista rangaistusta suorittavia vankeja.

- Turvallisuus edellä täällä mennään ja se vaikuttaa myös jumalanpalvelukseen osallistumiseen, eli siihen, ketkä voivat osallistua samaan aikaan, Hynninen sanoo. Julkisuuskin vaikuttaa, eli julkisuutta saaneiden rikosten tekijöitä on suojeltava erityisen paljon.

Hynninen on ollut vankilapappina 14 vuotta. Joka sunnuntai kirkossa pidetään kolme jumalan-

palvelusta, mutta kaikkia niitä hänen ei tarvitse pitää itse. Hengellisen työn vapaaehtoiset pitävät lauantain hartaustilaisuuksia syksyllä ja keväällä. Sunnuntain jumalanpalvelukset Hynninen pitää itse kahtena sunnuntaina kuussa, yhdestä sunnuntaista vastaavat Helsingin seurakunnat ja yhteen Hynninen palkkaa keikkapapin. Musiikista vastaa palkattu keikkakanttori.

Telkien takana ei saa tehdä julistustyötä, mutta vankien hengellisiin tarpeisiin on vastattava. Siksi vankilan kirkossa pidetään myös raamattupiiriä, ja monet uskonnolliset ryhmät, kuten kristilliset yhdistykset ja kirkot, tarjoavat siellä tilaisuuksia niille, jotka ilmaisevat kiinnostuksensa. Helsingin vankilassa käy lauantaisin monenlaisia ryhmittymiä, joilla on siinä pitkät perinteet. Mutta he ovat kirkossa silti vierilemassa, toisin kuin Hynninen, joka kuuluu kalustoon, liikkuu vapaasti ja tuntee talon ihmisineen.

Uskonnonvapauden virkamies

Vankilapapin työ perustuu ihmisen oikeuteen harjoittaa uskontoa myös vankilassa. Siksi suljetuissa

TELKIEN TAKANA EI SAA TEHDÄ JULISTUSTYÖTÄ, MUTTA VANKIEN HENGELLISIIN TARPEISIIN ON VASTATTAVA.

vankiloissa on vankilapapin virka. Se on valtion virka Rikosseuraamuslaitoksen alla.

- Olen uskontovirkamies, sanoo Hynninen.
- Tai tarkkaan ottaen olen ihmisoikeustyöntekijä. Tehtäväni on varmistaa uskonnollisen elämän edellytykset vangeille, uskonnosta riippumatta. Suurimmalla osalla se liittyy kristinuskoon, mutta järjestän myös esimerkiksi matot ja tilat perjantairukousta haluaville muslimeille. Pidän yllä sitä, että kaikki vangit saavat uskontonsa mukaiset puitteet, ja koordinoin myös ulkopuolisten hengellisten ryhmien toimintaa täällä. Viralliselta kannalta katsottuna voisin olla tässä virassa vaikka imaamina.

Hynninen on kuitenkin luterilaisen kirkon pappi. Alussa hän piti virkatunnusta eli papin pantapaitaa talon sisällä, mutta vuosien aikana se on jäänyt pois. Hänet tunnetaan ja tiedetään ilmekin.

- Talo on tuttu monelle entuudestaan ja sana kiertää, hän sanoo.

Hynninen on vangeille joko "Miika" tai "pastori". Papin tapaamista täytyy erikseen pyytää. Helsingin vankilassa se tapahtuu lomakkeella, johon vanki merkitsee, kun haluaa tavata. Osalle vangeista kirjoittaminen ei ole kovin helppoa ja syyksi voi olla merkitty esimerkiksi yksi sana: ahistaa. Hynninen hakee vangin sellistään ja käy keskustelun tämän kanssa yleensä työhuoneessaan.

Hynninen on myös yhteisömuusikko. Musiikkia hän on tuonut vankilaan muun muassa järjestämällä sinne bänditilan, jossa ulkopuolinen käy pitämässä pajaa. Sen lisäksi hän on pari- ja perhepsykoterapeutti.

- Terapeutin rooli on osa työtä. Nykyisin vankien pari- ja perhe-elämään liittyviä keskusteluita käydään käynti kerrallaan -periaatteella. Otetaan yksi kerta ja katsotaan, olisiko siitä jo apua.

Perheeseen liittyvistä asioista hänen kanssaan halutaan puhua muutenkin paljon. Myös läheiset saattavat soitella.

- Äidit esimerkiksi huolestuneina. Mutta minä hän en voi antaa täältä mitään tietoja ulos, voin

vain lähinnä kuunnella.

Hynnisen työyhteisöön kuuluu monia ammattilaisia, jotka pitävät huolta vankilan turvallisuudesta ja tukevat vankeja. Hänen työkavereitaan ovat muun muassa sosiaaliohjaajat, joita työskentelee joka osastolla. Eniten vangin arjesta perillä on Hynnisen mukaan vartija. Hynninen kokee olevansa myös vankilan henkilökunnan pappi.

- Psykologi ei ole psykologina työpaikan pikkujouluissa, mutta pappi kyllä on pappina sielläkin. En minä siitä puhu, mutta huomaa, että katson työkavereitani sillä silmällä, miten heillä menee.

Vankilassa usko voi tarjota vaihtoehdon

Tullaanko vankilassa uskoon? Hynnisen mukaan vankien tausta on miltei poikkeuksetta "päihde- maailmassa" ja muutokselle on kysyntää.

- He kaipaavat elämälleen uutta käännekohtaa, vaihtoehtoa, ja Raamatusta sellainen voi löytyä, hän sanoo.

- Joissakin hengellisissä suuntauksissa uskontulo liitetään vahvasti moraaliin, uusiin elämäntapoihin ja parempaan elämään. Silloin uutta alkua itselleen kaipaava vanki voi olla hyvin hämmennyttänyt, voiko hän olla uskova, jos ei vaikkapa pystykään kerrasta lopettamaan tupakointia.

Kun kävelen pois Helsingin vankilasta, tunnen ohikiitävää hämmästyä siitä, että portit avautuivat ja saan lähteä. Minulla on vapaus, joka on monen pienen tekijän summa, kenties hyvää tuuria tai sattumaa. Hynninen kulkee porteista päivittäin edestakaisin ja tapaa sisäpuolella ihmisiä, joiden tuuri on ollut huonompi alun perinkin.

- Iso osa vangeista on antisosiaalisia ja monilla on persoonallisuuden häiriö. Maailma, josta he tulevat, kasvattaa valkoisiin valheisiin. Olosuhteet, joissa he ovat eläneet, ovat johdattaneet heidät rikolliseen maailmaan. Valheiden ja manipuloinnin keinoin he ovat lapsesta asti tottuneet pärjäämään.

VIVIANI M, PIXABAY

Kesti monta vuotta, että kehitin itselleni työotteiden heidän kanssaan. Toimintani on vuosien myötä virtaviivaistunut, enkä kanna persoonassani vankien kuormia, Hynninen kertoo.

Suhteet vankien kanssa voivat olla pitkiä. Elin-kautisrangaistusta istuvan kanssa ehditään tutustuakin, mutta eivät he kovin läheisiksi tule.

- Uskon inhimillisyyteen, en usko ulkokohtaisuuteen, hän summaa rooliaan pappina.

Että tulevaisuus olisi erilainen kuin menneisyys

Vankilapappi on **Elise Hasasen** unelma-ammatti.

- Olen aina tiennyt että minusta tulee vankilapappi. Tämä on kutsumusammattini, Kylmäkosken vankilan pappina kolmatta vuotta toimiva Hasanen kertoo. Idea lähti lukion uskonnon tunnin esitelmästä, jonka aiheeksi opettaja antoi vankilapapin työn.

- Tuli sellainen olo, että tämä on sellaista kunnan sielunhoitotyötä.

Myös Kylmäkosken vankilassa istutaan hyvin monenlaisia ja -pituisia rangaistuksia. Vankeja on reilusti enemmän kuin paikkoja, joita on 113.

- Parasta työssäni on, että oma seurakuntani on tässä ihan lähellä, vain joidenkin askeleiden

päässä. Pääsen elämään ihmisten kanssa ja käymään asioita läpi tarkasti ja tutustumaan heihin ja ihmettelemään yhdessä heidän kanssaan. Ehdin myös kierrellä osastoilla ja tulla tutuksi kaikkien kanssa. Yritän olla helposti lähestyttävä ja näytän, että minua kiinnostaa, hän kuvaa.

Hasanen sanoo uskovansa, että oma asenne ihmisiin heijastuu takaisin myös vankilassa:

- Uskon vakaasti, että kun on mukava muille, muut ovat mukavia minulle. Tunteet saavat tulla puheena ulos, mutta täällä tiedetään kyllä, missä rajat kulkevat, ja että niiden ylittämiseen tilanne loppuu. Ihmiset kunnioittavat näitä rajoja.

Hasanen vastaa vankilan perhetyöstä yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. Perheasioista halutaan puhua papin kanssa paljon.

- Vangit puhuvat myös elämänhallintaan liittyvistä asioista, haluan heitä siinä tukea. Mietimme yhdessä, minkä elämässä täytyy muuttua, että tulevaisuus olisi erilainen kuin menneisyys.

Myös Kylmäkoskella on kappeli, tosin monet kutsuvat sitä kirkoksi. Vangit pääsevät sinne osastonsa kanssa halutessaan kerran viikossa.

Hasanen on valtion virkamies, mutta myös hiippakuntansa pappi. Hän kokee saaneensa piispa **Matti Revolta** tukea ja myös siunauksen työhönsä vankilaan paikan päälle. Rikosseuraamuslaitos ja

OLEN KARTTANUT
TYÖSSÄNI RIKOKSISTA
PUHUMISTA, ELLEI VANKI
JUURI SIITÄ VÄLTTÄMÄTTÄ
HALUA PUHUA.
OLEN KOHDANNUT
JA TULEN KOHTAAMAAN
IHMISEN.

piispa pitävät vuosittain myös yhteistyöpalaverin, jossa alueen vankiloiden työstä keskustellaan. Hasasen mukaan vankilapapin työlle on vankilassa suuri tarve myös tulevaisuudessa.

- Vankilamaailma on täynnä sääntöjä, jotka pitää oppia, Hasanen sanoo.

- Vankilassa kaikki tehdään turvallisuus edellä. Siitä maailmasta, mistä vangit tulevat, on hyvä tietää. Se sama maailma näkyy myös kirkon diakoniatyössä, joten kyllä siitä tiedetään paljon myös seurakunnissa.

Pappi seurasi seurakuntalaista telkien taakse

Tapio Pastilasta tuli vankilapappi pitkän seurakuntapapin uran jälkeen. Seurakunnan nuorten toiminnassa oli innostajiksi kutsuttujen aktiivien joukko, joista eräs nuori syyllistyi vakavaan rikokseen. Tästä nuoresta tuli Pastilalle innostaja uuteen työhön.

- Rikollisuus tuli minua vastaan tämän nuoren kautta, ja vankila tuli tutuksi, kun aloin vierailla hänen luonaan, Pastila kertoo.

- Hän avasi minulle tietä siihen, mitä käy ihmiselle, joka tekee vakavan rikoksen. Hän ei ole enää rikoskierteessä, vaan on vapaa ja saanut lapsia ja puhumme yhä puhelimesta säännöllisesti.

Pastila kuvaa työtään niin, että hän ei ole vankilassa rikollista tai vangittua varten, vaan tapaamassa ihmistä.

- Tässä on taustalla kristillinen ihmiskäsitys. Sen mukaan jokainen on Jumalan kuvakseen luoma ja syvästi rakastama. Olen karttanut työssäni rikoksista puhumista, ellei vanki juuri siitä välttämättä halua puhua. Olen kohdannut ja tulen kohtaamaan ihmisen. En välitä tietää tehdystä rikoksesta kovin paljoa. Se on ollut minulle kunnia-asia.

Pastila on jäämässä kesällä eläkkeelle Turun vankilasta, joka tunnetaan Saramäen vankilana. Se on hänen mukaansa yksi maan turvallisuusluokituksestaan tiukimmista laitoksista.

- Tiukat säännöt näkyvät vieraiden vastaanottamisessa ja vankien alueelta poistumisissa. Vankila on hyvin osastoitu ja siellä lusitaan hyvin pienissä ryhmissä. Vain työssäkäyvät voivat olla ja vaikkapa ulkoilla vähän suuremmissa ryhmissä, Pastila sanoo.

Tällaisessa vankilassa hengellisen tilaisuuden pitäminen on monimutkaista. Pastilan mukaan tilaisuuksien määrä kasvaa, koska myös osastoinen kasvaa. Vankeja jaetaan pienempiin osastoihin, joissa on omat rajoituksensa. Turun vankilan yhteydessä on myös psykiatrinen vankisairaala.

Turun vankilassa hengellisiä tilaisuuksia järjestetään useana viikonpäivänä kappelissa. Muille uskonnoille on myös hiljentymishuone, jota esimerkiksi muslimit käyttävät. Vankilassa on myös yhteydenpitorajoitettuja vankeja, jotka eivät edes osastonsa kanssa voi saapua jumalanpalvelukseen. Yhteydenpitorajoitus on pakkokeino, jota voidaan käyttää tutkintavankeuden aikana, jos katsotaan, että yhteyden pitäminen ulkomaailmaan tai toisiin vankeihin vaarantaa tutkintavankeuden tarkoituksen. Rajoituksen alaisille pidetään tarvittaessa pastorin tunti.

- Vangille voidaan silloinkin järjestää ehtoollinen, rippi tai keskustelu virkailijatapaamistilassa, joka löytyy myös suljetuilta vankilaosastoilta. Tarve vaihtelee hirveästi, esimerkiksi pandemian aikana ne lisääntyivät selvästi, kun pahimmillaan kukaan ei saanut tulla edes kirkkoon, Pastila kertoo.

Myös niiden luo, joiden yhteydenpito muuhun ulkomaailmaan on kielletty, papin voi saada.

- Tarvittaessa se voi mennä vaikka tutkinnanjohtajan kautta. Uskonnonvapaus voi tällä tavalla mennä jopa oikeuden päätöksen ohi, Pastila toteaa. 🌞

Rohkea, radikaali ja ehdoton

Juhlien tunnusvirren tekijän tarina

Kun veisaa Vaasan herättäjäjuhlien tunnusvirttä, voi mieleen nousta seesteisiä kuvia turvallisesta matkasta Jumalan huolenpidossa.

Virren tekijä, nuorena kuollut laivanvarustajan tytär

Elsa Holmsten (1709–1735) oli kuitenkin kaikkea muuta kuin seesteinen. Hänen raju elämäntarinansa tuo uusia sävyjä myös monille rakkaaseen virteen.

TEKSTI SAMULI KORKALAINEN

SÄÄTY-YHTEISKUNNASSA pysyttiin omissa yhteiskunnallisissa lokeroissa. Niinpä myös 1720-luvun Oulussa postimestarin ja laivanvarustajan perheet seurustelivat keskenään. **Helena** ja **Mikael Wacklin** sekä **Maria** ja **Jacob Holmsten** joutuivat kuitenkin hämmennyksen valtaan, kun heidän lapsensa alkoivat vuosikymmenen lopulla kokoontua keskenään keskustelemaan sielun pelastuksesta. Holmstenin tyttäret **Anna** ja **Elsa** sekä Wacklinin sisarukset **Zachris**, **Johan**, **Samuel** ja **Elisabet** olivat kokeneet voimakkaan herätyksen, ja muitakin nuoria, jopa alemmista yhteiskuntaluokista, liittyi heihin. Yhtiöpietistien vaikutuksesta oululainen herännyt nuoriso radikalisoitui. He pitivät kirkon tilaa kuolleena ja etsivät elävää kristillisyyttä omista kokoontumisistaan.

Auta pakoon Baabelista

Nuorten kiihkeys oli historiallisessa mielessä ymmärrettävää, niin järkyttävinä aikoina he olivat lapsuutensa eläneet. Elsan ollessa vain viisivuotias venäläiset valtasivat Oulun. Myöhemmin Isovihana tunnetun ajanjakson aikana Pohjois-Pohjanmaalla tapettiin neljäsosa väestöstä, ja monet henkiin jääneistä joutuivat kidutuksen ja raiskausten uhreiksi. Venäläiset sotilaat myös varastivat oikeastaan kaiken arvokkaan irtaimen kaupungista, polttivat Oulun linnan ja tuhosivat siltoja. Kirkkokin oli sodan ja terrorin jäljiltä riisuttu ja ryöstetty – ehjänä olivat käytännössä vain seinät, kun penkitkin oli

rikottu. Lisäksi osa kaupunkilaisista oli pettyneitä siihen, että monet papit olivat säätyläisten joukossa paenneet Ruotsiin ja jättäneet laumansa yksin susien keskelle.

Ei ihme, että tällaisen kauhun keskellä kasvatetut nuoret alkoivat kaivata jotain muuta kuin ulkoista. He käänsivät katseensa Kristukseen ja omaan sydämeensä ja odottivat Jumalan valtakunnan pikaista tulemistä. Ihastumisia tapahtui myös tässä intomielisessä nuorisojoukossa, ja Elsa alkoi seurustella Wacklinin pojan Johanin kanssa.

Vanhemmat tuskin olivat innoissaan, kun Elsa ja Johan lähtivät keväällä 1733 Tukholmaan. Olihan sopimatonta tehdä tuollainen matka yhdessä ennen avioitumista. Vielä huolestuttavampaa oli kuitenkin se, että nuorten tarkoituksena oli mennä tapaamaan **Erikssonin** veljeksiä **Eerikiä** ja **Jaakkoa**. He olivat maanpakoon ajettuja kälviäläisiä radikaalipietistejä, joiden mukaan todellinen usko perustui sisäiseen kokemukseen, eikä sitä voinut löytää kirkosta. He vaativat pyhien eroa valtionkirkosta, jota he kutsuivat Baabeliksi. Veljesten mukaan kirkko oli luopunut Kristuksen opista ja papisto oli hengellisesti kuollutta. Kun siis Elsa virressään pakenee Baabelista, hän ei jätä mitään maallisia rientoja, vaan luterilaisen kirkon ja sen jumalanpalvelukset.

Minut kannan meren yli mailleni

Palattuaan Ouluun Elsa ja Johan olivat niin täynnä

Oulun kirkko, yksi Elsa Christinan ”Baabeleista”, ennen vuoden 1822 suurpaloa. Kuva on Johan Wacklinin sukua olleen kirjailijan ja opetuksen uranuurtajan **Sara Wacklinin** teoksesta *Satanen muistelmia Pohjanmaalta*.

pyhää intoa ja Erikssonin veljesten opetuksia, että jäivät pois jumalanpalveluksista ja kieltäytyivät ottamasta vastaan ehtoollista ”palkkapaimenilta”. Maallinen ja kirkollinen lainsäädäntö ja esivalta kulkivat kuitenkin tuolloin käsi kädessä, minkä takia Oulun herännyttä nuorisoa pidettiin myös yhteiskunnallisena uhkana. Elsakin tuomittiin sakkoihin, joita hän ei pystynyt suorittamaan, vaan joutui kahdeksi viikoksi vankilaan.

Nuoripari ei kuitenkaan omaksunut kritiikkittä kaikkea Erikssonin veljesten opetusta. Vaikka avioliitto oli veljesten mukaan ”lihallinen laitos ja viimeisen ajan lapsille kokonaan sopimaton”, halusivat rakastuneet Elsa ja Johan sen solmia. Se ei kuitenkaan käynyt yhtä helposti kuin tänään. Helmikuisena lauantaina vuonna 1734 nuoripari meni pappilaan pyytämään ensimmäistä kuulutusta. Kuulutuksia tarvittiin kaikkiaan kolme, mutta saadakseen seuraavat Elsa ja Johan joutuivat tekemään selvityksen kristillisyydestään ja saivat vastattavakseen viisitoista kirjallista kysymystä – eikä suinkaan pappilassa vaan raastuvanoikeudessa! Vapauttavan tuomion myötä heidän katsottiin palanneen takaisin kirkon yhteyteen.

Avioliitto solmittiin, mutta pitkään ei nuoripari

saanut onnestaan nauttia. Puolentoista vuoden kuluttua häistä esikoisen synnytys osoittautui vaikeaksi ja lapsi syntyi kuolleena. Kuuden päivän kuluttua myös Elsa nukkui pois 26 vuoden iässä. Nuori leski Johan kirjoitti vaimonsa muistoksi runon, käänsi suomeksi neljä hänen jo ennen avioliittoa ruotsiksi kirjoittamaansa virttä ja julkaisi nämä kaikki vihkosena.

Elsan kiitosvirrestä tuli niin heränneille kuin laajemminkin Suomen kirkkokansalle niin rakas, että se kaikuu usein yhä tänäkin päivänä. Jos sitä pidetään vain seesteisenä matkakuvauksena elämän meren yli taivaan kotirantaan purjehtien, on alkuperäinen idea hukattu. Jospa virrestä välittyisi Vaasaan herättäjäjuhlille kokoontuvien sydämiin pyhää intoa ja rohkeutta taistella sen puolesta, minkä näkee oikeaksi. Jumalan seurakunta tarvitsee tänäänkin radikaalinsa. 🌟

Kirjoittaja on pappi, kanttori ja musiikin tohtori.

Lue koko Elsan virsi osoitteessa

www.h-y.fi/siionit/kiitos-olkoon-jumalalle.

Paavo Ruotsalaisen kamari Aholansaaressa.

KÖYHYYS

Körttiläisyyden brändiin on usein liitetty köyhyyden ajatus, niin muodoin aineelliseen varakkuuteen kuin henkiseen omistukseenkin liittyen.

Yksi tarinan keskushahmoista on ollut **Paavo Ruotsalainen**.

On sellaista kuvaa kehitelty, jonka mukaan hän eli ”pettuleivän korkeakoulussa”, männyn nilakerroksesta ja jauhoista valmistettua leipää järsien.

TEKSTI PETRI JÄRVELÄINEN

Köhyys kulki Paavo Ruotsalaisen ohi

Kun Paavo eli Sutelassa torpparina isänsä mailla 13 vuotta, tuohon kauteen osui 3 hallavuotta. Nämä toki vaikuttivat perheen elämään.

Tämän vaiheen jälkeen Paavo muutti Tahkomäkeen ja ryhtyi yrittäjäksi. Muut kuin hän perhepiiristä kasvattivat tuottoa onnistuneessa myllynkiviyrityksessä sellaiseksi, että syntyi varallisuutta ostaa pinta-alaltaan niin suuri saari, että nykypäivän asunovelallinen voisi vastaavasta vain unelmoida.

Tuona aikana oli loisia, itsellisiä, mäkitupalaisia, torppareita ja muita. Paavo ei muutamaa elämänhetkeä lukuun ottamatta edustanut yhteiskunnan vähäosaisia. Pahimmillaan hän oli torppari. Valtaosan elämästään hän oli talonpoika.

Talonpojat olivat säätyläisiä. Paavo kirjeissään kertoo monta kertaa ilakoiden siitä, että hän on säätyläinen. Hänen keskeinen kirjoituksensa on ”Muuana sana heränneille talonpoikien säädystä”.

Paavo ei milloinkaan osoita sanojansa yhteiskunnan ulkopuolisille loisille ja mäkitupalaisille. Hän on pikemminkin herran alku.

Paavon vävyt hoitivat saaren pehtoorintehtävät ja muodostivat Paavolle leppoiset isännänpäivät. Köhyys oli ajanoloihin nähden kaukaisuudessa.

Köyhyyden ylistys rikkaiden toimesta

Mutta tarina köyhyydessä kehkeytyi.

Siihen liittyen herättäjäjuhlillekin osa niiden viettäjistä kaahaa audeillaan ynnä mersuillaan, köyhyyttä ylistääkseen.

Tietenkin audimieskin kokee olevansa henkisesti köyhä.

Hänen tajuntaansa, tyhjän elämän koraaliksi kolahtaa **Juhani Rekolan** aforismi.

Olen nöyrä, mitä pidän ilahduttavana asiana. Mutta olen pahoillani siitä, että olen ilahtunut ajatuksista, että olen nöyrä. Mutta loppujen lopuksi olen ilahtunut siitä, että olen pahoillani siitä, että olen ilahtunut siitä, että olen nöyrä.

Joka itsensä ylentää, alennetaan. Mutta joka itsensä alentaa, ylennetään. Mutta joka itsensä alentaa tullakseen ylenneyksi, tulee alennetuksi.

Tällä körttiläisellä asemoitumisella on juurensa fransiskaanisessa perinteessä. Siinä ihminen tul-

Julistautuminen
hyödyttömäksi luo
itsetulkinnan,
jonka mukaisesti on
itse asiassa kaikkein
hyödyllisin
— asian ikuisessa
pätevyydessä.

kittiin hyödyttömäksi (*inutilis*). Kuitenkin ajateltiin, että näin menetelty on oikeassa ja parhaimmassa asemassa taivasten valtakunnassa. Julistautuminen hyödyttömäksi luo itsetulkinnan, jonka mukaisesti on itse asiassa kaikkein hyödyllisin — asian ikuisessa pätevyyydessä.

Citykörttiläisen probleemi

Ei ole niinkään kummallista, että aikoinaan Paavo Ruotsalaisen ensimmäinen painettu elämäkerta julkaistiin parina **Fransiscus Assisilaisen** elämäkerran kanssa.

Molempien elämäkertojen sanomana oli se, että kun sitä alkaa olla oikein väärässä, onkin oikein oikeassa.

Köyhien ja armonkerjäläisten seurue on osa talonpojan säätyä. Kurjuutta valitetaan runsain määrin. Toisaalta uskotaan siihen, mikä oli aikoinaan Kuopion taiteilijaseuran juhlapuhe: ”Arvoisat rouvat, älkää naiko köyhälistöä!”

Jokin saa rikkaan kokemaan, että hän on köyhä. Hyvin menee synnyttää tunteen, että huonosti menee. Tätä tarkoitusta varten on körttiläisyyttä.

Ja körttiläisyys, joka on lähtökohtaisesti väärässä, on tietenkin edellä perustelluista syistä oikeassa. Tästä syystä johtuen: kun kaikista on tullut körttiläisiä, voi körttiläisyys lopettaa toimintansa.

Lämmin- henkinen ja juhlava messu tehdään sydämellä

Voiko olla yksinkertaisempaa
ja ennustettavampaa televisio-
ohjelmaa kuin jumalanpalvelus?

TEKSTI JA KUVAT MAIJU LEMETTINEN

JUMALANPALVELUSTA NOJATUOLISSAAN seuraava saattaa vastata, että ei todellakaan. Ohjelma alkaa alkusoitolla ja päättyy Herran siunaukseen. Niiden välissä on virsiä, tekstinlukua, rukouksia ja saarna. Niin kuin aina.

Herättäjäjuhlien messuun avoimen taivaan alla osallistuva näkee, että juhlakentällä risteilee piuhoja, telineitä, kameroita ja vähintään kymmeniä keskittyneitä työntekijöitä niiden ympärillä.

Televisiossa näkyvä messu on lopputulos monikymmensivuisen partituurin lukemisesta ja toteuttamisesta. Ylen ja Kirkon viestinnän ammattilaiset tekevät parhaansa äänen, kuvan ja tunnelman välittämisessä. Sisältö on seurakunnan vastuulla.

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty ja teoriassa messu sujuu kuin körttivirsi, tasaisen varmasti alusta loppuun. Käytännössä on varauduttava käsikirjoitukseen kuulumattomiin muutoksiin ja yllätyksiin.

Herättäjäjuhlien jumalanpalveluksen televisiointi ei ole jokakesäinen asia, mutta lauantain päiväseuroja Yle on radioinut 1930-luvulta lähtien. Valtakunnalliset tv- ja radiolähetykset ovat väyliä kertoa liikkeen liepeillä oleville ja myös ulkopuolisille, mitä tämän päivän herännäisyys on.

Jumalanpalveluksen kaavoissa ei ole körttiläistä

Herättäjäjuhlien messun televisioinnista vastaavat tutustuivat toukokuussa Pyhän Nikolaoksen kirkon kupeeseen levittäytyvään juhla-kenttään.

sovellusta, joten herännäisyyden ydin ja luovutamattomin on viestitettävä kuvin ja tunnelmin. Kohdeyleisönä ovat kaikki television katsojat. Se on haaste ja samalla mahdollisuus.

Hyvä yhteishenki heijastuu lähetykseen

Vaasan herättäjäjuhlien messun suunnittelu alkoi marraskuussa. Suurista linjoista edetään heinäkuun alkupäiviin mennessä yhä yksityiskohtaisempiin kuvioihin. Yle antaa messulle lähetysaikaa tasan 58 minuuttia, joten yhdenkään toimijan improvisoinnille ei ole tilaa.

Toukokuun loppupuolella messusta vastaavilla oli ensimmäinen yhteinen tapaaminen. Tuolloin Pyhän Nikolaoksen kirkon kupeeseen levittäytyvällä juhla-kentällä, Kasarmintorilla, käytiin Kirkon viestinnän tv-ohjaajan **Janne Koivulan** johdolla läpi messun käsikirjoitus suunnitelma.

Jos kaikki menee suunnitelmien mukaan, tv-lähetyksen nähneen toivotaan kokeneen hyviä ja voimaannuttavia tunteita. Niitä samoja, joita juhla-kentällä olijakin on parhaassa tapauksessa kokenut.

- Herättäjäjuhlien tv-messun halutaan olevan positiivinen, lämminhenkinen, tuttuja virsiä sisältävä,

osallistava, juhlava, herättäjähenkinen, suvaitseva – tapahtuma, jossa sydän saa levätä.

- Näiden adjektiivien toteuttamiseen me pyrimme. Jokainen meistä tekee töitä tämän tavoitteen eteen, Koivula korostaa tiimilleen.

Koivulan mukaan työskentelyilmapiirillä on suuri merkitys työn lopputulokseen. Se on kaiken aa ja oo, mikä pitää olla kunnossa ennen kuin yhtäkään kamerajalustaa tai mikrofonia on laitettu paikoilleen

- Kuuntelemme ja arvostamme toisiamme. Kaikki tietävät tehtävänsä. Kaikilla on hyvä olla, eikä meillä ole keskenämme turhia jännitteitä. Se, minkälainen yhteishenki meillä on, kuuluu ja näkyy kuvissa ja kaikessa.

Jokainen kuva on viesti

Ylen kuvaajan **Keijo Lehdon** vastuulla on kuvaussuunnitelman teko, valaisu, kamerat ja kuvat. Hän ei ole ensimmäistä kertaa herättäjäjuhlien järjestyksessä mukana. Kokemus on tuonut rutiinia myös ongelmatilanteiden kohtaamiseen ja ratkaisemiseen.

- Joka kerta sattuu jotakin. Ei ne lähetykset koskaan mene niin kuin suunnitellaan, tulee teknisiä

1.

2.

3.

4.

1. Tv-ohjaaja Janne Koivula haluaa toteuttaa tiiminsä kanssa lähetyksen, joka henkii positiivisuutta, suvaitsevaisuutta ja jossa sydän saa levätä.

2. Studioemäntä Kaisa Wegelius antaa ohjeet, mihin lähetyksessä kukin kulloinkin siirtyy.

3. Kanttori Tarja Viitanen tietää kuorokatoksen paikan.

4. Herättäjäjuhlien pääsihteeri Alma Tuiskula ja tv-messun liturgi Petra Kero tutustuvat televisioinnin käsikirjoitukseen.

5. Kuvaussuunnittelija Keijo Lehto toivoo välittävänsä kuvavalinnoillaan lämminkesäisen kesätapahtuman tunnelmaa.

5.

rikkoja tai meistä johtumattomia muutoksia.

Lehto on havainnut viime vuosina lisääntyneen ilmiön, että kun jossain jotain tehdään, niin eri mielipiteiden ilmaisijat aiheuttavat hämminkiä. Liikuttuneessa tai kiihtyneessä mielentilassa olevat tulevat paikalle ilmaisemaan omia ajatuksiaan. Se on ikävintä.

- Kun keskellä päivää jotain tehdään, eteen voi tulla ihan mitä vaan. On sama, olemmeko Vaasan torilla, festareilla tai herättäjäjuhlilla, häiriköinnin mahdollisuus on aina olemassa.

- Joskus on paikalle tarvittu poliisiakin tilanteiden hoitamiseen. Järjestyksenvalvonta pitää olla tarkasti mietittynä ja huolellisesti hoidettuna. Me olemme täällä töissä, emmekä voi tämän tyyppisille häiriötilanteille mitään.

Muuttujia tv-lähetysten toteuttamiseen tulee liksäksi paikallisilta tahoilta. Lehdon mielestä siinä on eroja, miten asioita järjestetään. Hän kiittelee, että Pohjanmaalla hommat ovat kieltämättä yleensä hyvin hoidossa. Mitä enemmän on kertynyt kokemusta, sitä helpommin kaikki sujuu.

Jokainen kuva on viesti. Keijo Lehdon tavoitteena on välittää kuvauksen kautta tunnelmaa. Herättäjäjuhlien lämmihenkisyyttä, rentoutta ja juhlavuutta syntyy tarkasti mietittyjen kuvien avulla.

Vaasan juhlilla ollaan keskellä kaupunkia, eikä urbaania sykettä tarvitse hakemalla hakea.

- Juhlakenttä on upealla paikalla, jossa kaupunkilaiset viihtyvät ja viiptyvät. Toivon, että ihmiset voivat herättäjäjuhlilla pysähtyä kuulemaan Jumalan sanaa ja saamaan hengellistä ravintoa, Vaasan seurakunnan kirkkoherra **Teijo Peltola** sanoo.

Tämä kaikki jää piiloon

Ylen, Kirkon viestinnän ja Vaasan seurakunnan työntekijöiden ennakkotutkimus juhlakentällä ei ole ryppytsaista puuhaa. Tosin ryppyjä voi ennen herättäjäjuhlia vielä tulla, sillä ainakin tv-tekniikassa Kasarmintorille tarvittava sähkönsaanti on Ylen käyttömestarin **Jari Sillanpään** mukaan haasteellista.

Kaapeleiden vedot, kameroiden paikat, tarvittavat rakennelmat, mikrofoniin asetellut ja näiden kaikkien mahdollisesti vaatimat ongelmanratkaisut ovat ensimmäisessä tutkimuksessa kuvitteellisella tasolla. Juhlakentän toisella laidalla lapset pelaavat nyt jalkapalloa ja tulevan alttarin takaa kuuluu iloisia ääniä lasten leikkipuihosta.

Kanttori **Tarja Viitanen** piirtää kädellään laajan kaaren leikkipaikan reunasta kohti Korsholmanpuistikkoa.

-Tuossa on alttari ja tuohon tulee kuorokatos ja puhuja-aitio, hän selittää.

Siitä alkaa heinäkuinen juhlakenttä piirtyä läsnäolijoiden mieliin. Tuossa on keskikäytävä, jota pitkin ristikulkue tulee. Mistä kulkue alkaa? Tv-messun siirtymät ja ajoitukset on suunniteltava ja tiedettävä tarkkaan.

- Saamme käyttää ortodoksisen kirkon kryptaa sakastina. Ristikulkue tulee sieltä kellarista, käsitäkseni tuon katoksen alta, juhlien pääsihteeri **Alma Tuiskula** viittilöi kirkon suuntaan. Saman tien todetaan, että kirkon kiveyksen ja kentän väli jää liian korkeaksi.

Joku huomauttaa, että eläkerovastit eivät paljon hypi ja saa koko porukan hymyilemään. Kenttätoimikunnan jäsen **Hannu Isomöttönen** lupaa rakentaa rapun rovastien ja muidenkin kulkua helpottamaan. Herättäjäjuhlathan tunnetaan matalan kynnyksen juhlin.

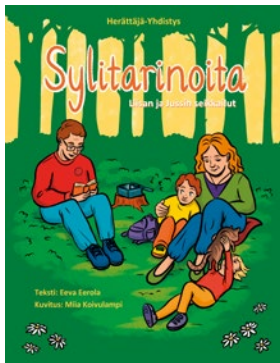
Messussa on paljon toimijoita ja jokaisen on tiedettävä, koska siirtyy paikasta a paikkaan b. Studioemäntä **Kaisa Wegelius**, ohjaajan oikea käsi, ilmoittaa antavansa merkit liikkumisista. Sitten vielä eräs asia. Kun veisataan **Jaakko Löytyn** virttä, kuviin olisi hyvä saada penkissä istuva Löytty.

Voisiko hänet ohjeistaa istumaan tiettyyn paikkaan kentän etuosaan, josta kamera hänet helposti löytää? Se jää nähtäväksi.

Televisioinnin käytännön rakentaminen alkaa vuorokautta ennen jumalanpalveluksen suoraa lähetystä. Messun tekniset toteuttajat käyttävät lauantaina juhlakentän jokaisen tapahtumattoman hetken omien rakennelmien tekoon ja piuhojen vetämiseen ja tarkistuksiin.

Mikitykset ja soundit messun toimittajien, kuoron ja muusikkojen kanssa tehdään iltapäivällä lähetysseurojen jälkeen. Sen päätteeksi, sopivasti ennen iltaseuroja, on tv-tekniinen läpimeno-harjoitus. Yle TV1:n suora lähetys Kasarmintorilta alkaa sunnuntaina 7.7. tasan kello kymmenen. Näin se menee käsikirjoituksessa.

Yksi on varmaa jo toukokuun tapaamisessa. Televisiointi alkaa hienolla drone-kuvalla. Herättäjäjuhlista ja Vaasasta välitetään aurinkoinen ja urbaani kuva, ystävällisten ihmisten kohtaamispaikka. Olipa sää minkälainen tahansa. ☀

Eeva Eerola ja Miia Koivulampi:
Sylitarinoita — Liisan
ja Jussin seikkailut
Herättäjä-Yhdistys 2024

+ Kristinuskon kertomukset liitetty
kivalla tavalla arkiseen elämään,
jota kuvitus tukee.

- Aika harva lapsi elää nykyään
sellaisissa olosuhteissa kuin
Liisa ja Jussi, hevosineen ja
talon vintteineen.

Pirjo Kotamäki: Petäjäistä leipää,
taivaallista hunajaa
— Paavo Ruotsalaisen matkassa
Herättäjä-Yhdistys 2024

+ elämyksellinen, yllättävä
- paikoin hieman pateettinen

”Äiti, kerro mulle sun lapsuudesta”

OLEN KUULLUT edellä mainitun toiveen omilta lapsiltani moneen kertaan. Tämä toive tuli mieleeni, kun luin **Eeva Eerolan** kirjoittamaa ja **Miia Koivulammen** kuvittamaa kirjaa *Sylitarinoita*. Se vie aikuisen lukijansa myös matkalle omaan lapsuuteensa.

Omat lapseni ovat syntyneet ja kasvaneet pääkaupunki-seudulla kerrostalossa. Jopa heidän isovanhempansakin ovat asuneet kaupungissa ja kerrostaloissa. Tähän kirjaan voi siis erityisen hyvin samaistua lukija ja kuuntelija, joka on viettänyt lapsuutensa maaseudulla. Silti omillakin lapsillani on ollut aina toive kuulla myös niitä kertomuksia, jotka eivät heidän välittömään kokemuspiiriinsä kuulu.

Lapsen mielikuvitus on rikas. *Sylitarinoita*-kirjan kertomukset ovat ikiaikaisia, kertovat turvasta, Jumalan huolenpidosta, ristinkantamisesta, toisista huolehtimisesta, siitä ihmeestä, joka kukin on. Kuvitus on mukaansa tempaavaa, ja värikästä, iloista. Kirjassa kertomukset Jumalan valtakunnasta ovat arkisia ja siksi pyhiä. Suosittelen *Sylitarinoita* sylissä istuville ja lasta sylissään pitäville.

MINNA RUUTTUNEN

Raikkaan runollisesti Ukko-Paavosta

PAAVO RUOTSALAISESTA (1777–1852) on kirjoitettu kasapäin kirjoja, mutta **Pirjo Kotamäki** avaa säeromaanissaan *Petäjäistä leipää, taivaallista hunajaa* runollisella tavalla Paavon elämää, ajattelua sekä teologiaa. Teos on oivaltava, tuore ja uudella tavalla Paavon elämään johdettava.

Paavo oli originelli persoona, kursailematon, karhea ja pok-kuroimaton. Hänen jumaluusoppinsa nousi lattianraosta ja kes-keisenä siinä oli konstailematon armo. Tämän kaiken Kotamäki on säkeissään tuonut paikoin loisteliaalla tavalla esiin: ”sinne ristin juureen,/.../ sinne mehiläisen hartauteen ja hyrinään/ hu-najan laskeutumiseen tähän sarkaan ja siinä on elämänvoima.”

Viimeiset kiusaukset veisataan yli järvenselän. Kotamäen teos sisältää symboliikkaa, joka avautuu elämän risteäviksi po-luiksi, mielenmaisemaksi ja rauhattoman sydämen lepopaikaksi. Tästähän voi tulla suorastaan herännäisen teologian klassikko!

RISTO KORMILAINEN

Kutsuttu ystävyYTEEN

Herättäjäjuhlilla on raamattutunti lauantaiamupäivänä. Puhuja saa vapaasti valita tekstin ja teeman. Tänä vuonna raamattutunnin pitää **Mia Anderssén-Löf**.

TEKSTI LEENA VÄYRYNEN-SI

KUVA BORGÅ STIFTSKAPITLET

JUDAISTIIKAN TUTKIJA, teologian tohtori, pappi Mia Anderssén-Löf toimii Porvoon hiippakuntadekaanina. Hän on valinnut tekstiksi Johanneksen evankeliumin kohdan, jossa Jeesus kutsuu oppilaitaan ystävikseen.

- Tämä teksti on niin mielenkiintoinen, hän iloitsee.

Hän aikookin perehtyä kreikan kielen ystävä-sanaan.

- Sieltä nousee vielä uusia sävyjä tai määritelmiä. Mitä tarkoittaa olla Jeesuksen ystävä?

Palvelussuhteessa on säännöt ja velvollisuudet.

- On luonnollista toimia rakkaan ystävän hyväksi. Ei siksi, että on velkaa, tai koska on pakko, vaan koska haluaa.

Tekstin valinta ei ollut itsestään selvää, mutta lopulta helppoa.

- Yritin hahmottaa, millaiseen tilanteeseen olen tulossa. Mietin, mikä meitä yhdistää. Rukoilinkin asian äärellä. Mieleen nousi tuo ”kutsun teitä ystävikseni”. Ajattelen, että se kiinnittää meitä toisiimme, hän kertoo.

- Lisäksi olen ymmärtänyt, että herännäisyydessä rakkaus ja armo ovat keskeiset käsitteet. Me emme pysty rakastamaan niin kuin Jeesus rakastaa. Tarvitaan armoa.

Jeesus antaa esimerkin täydellisyydestä ja ohjeen seurata häntä. Ajatukset suuntautuvat kutsumukseen.

- Tarvitsemme Jeesuksen ystävyyttä voidaksemme uskoa anteeksiantoon ja Jumalan rakkauteen. Silloin voi aloittaa alusta ja palvella murteenakin Jumalan valtakunnassa. Jumala voi tehdä asioita minun kauttani. Oma erinomaisuus

ei auta, Anderssén-Löf kuvaa.

- On aivan selvää, etten voi palvella yhtä täydellisesti kuin hän.

Kristityllä on erilaisia velvoitteita kuten vanhemmuus, joka menee uhrautuvan rakkauden edelle.

- Minun rakkauteni ei voi olla niin universaalia kuin Jeesuksella. En pysty siihen. Ihmisinä olemme rajallisia. Äitinä joudun valitsemaan.

Jeesuksen oppilaat olivat hyvin erilaisia ihmisiä.

- Hän rakasti heitä kaikkia. Hän myös hyväksyi heidän epävarmuutensa ja epäilynsä. ☀

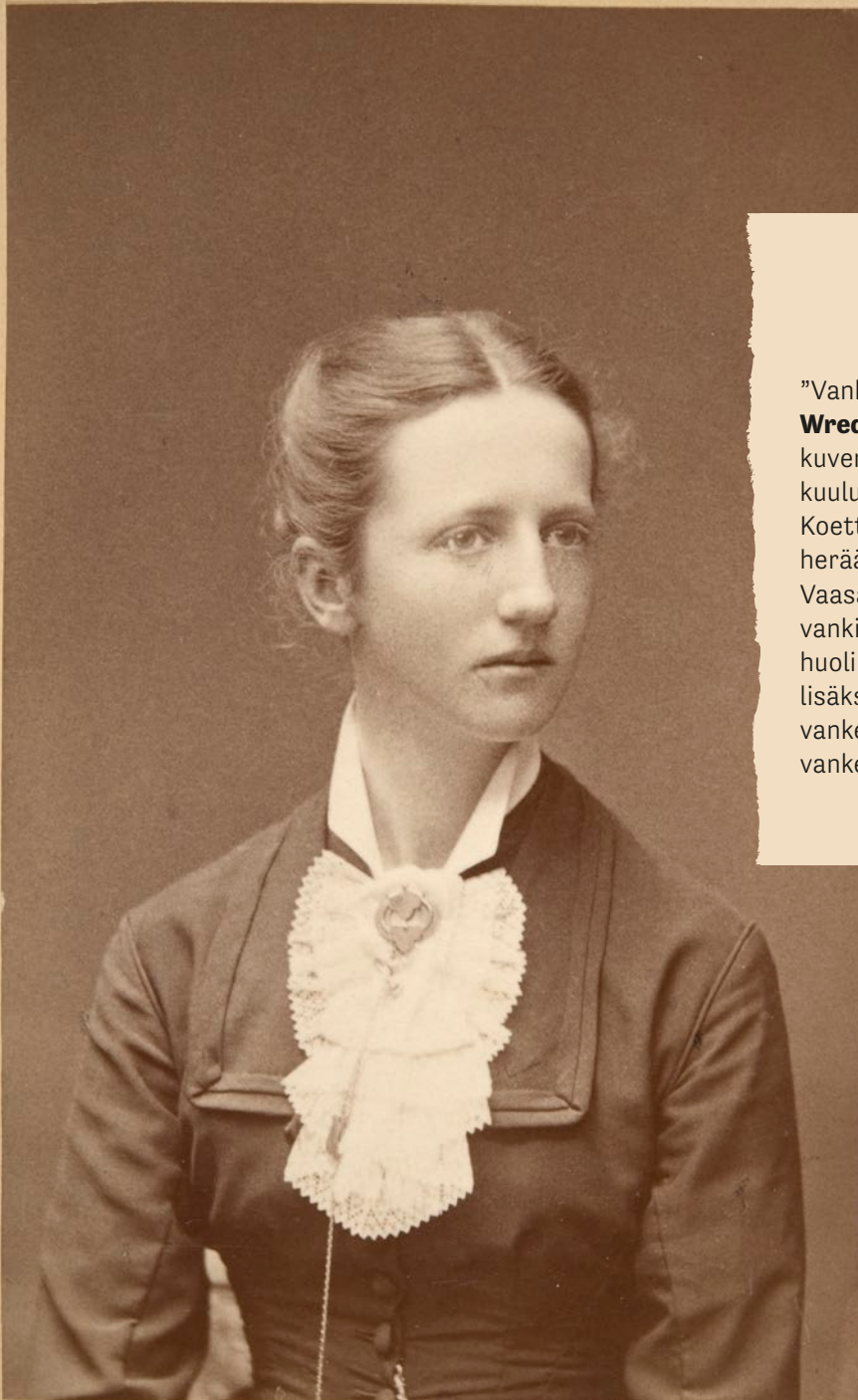
11. »Olen puhunut teille tämän, jotta teillä olisi minun iloni sydämessänne ja teidän ilonne tulisi täydelliseksi.
12. Minun käskyni on tämä: rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä. Joh. 13:34+
13. Suurempaa rakkautta ei kukaan voi osoittaa, kuin että antaa henkensä ystäviensä puolesta.
14. Te olette ystäviäni, kun teette sen minkä käsken teidän tehdä. Mark. 3:35
15. En sano teitä enää palvelijoiksi, sillä palvelija ei tunne isäntänsä aikeita. Minä sanon teitä ystävikseni, olenhan saattanut teidän tietoonne kaiken, minkä olen Isältäni kuullut.
16. Ette te valinneet minua, vaan minä valitsin teidät, ja minun tahtoni on, että te lähette liikkeelle ja tuotatte hedelmää, sitä hedelmää joka pysyy. Kun niin teette, Isä antaa teille kaiken, mitä minun nimessäni häneltä pyydätte.
17. Tämän käskyn minä teille annan: rakastakaa toisianne.

Joh. 15:11-17

Vaasan herättäjäjuhljen raamattutunti la 6.7. klo 11 juhlakentällä.

Kirjeitä historiaan

PALSTAN KIRJOITTAJAT LÄHETTÄVÄT KIRJEEN VALITSEMALLEEN HISTORIAN HENKILÖLLE.

DANIEL NYBLIN

HELSINGFORS

Kuka?

"Vankien ystävänä" tunnettu **Mathilda Wrede** (1864–1928) syntyi Vaasan läänin kuvernöörin tyttäreksi. Isän virkaan kuuluivat myös vankilanjohtajan tehtävät. Koettuaan nuorena hengellisen heräämisen Mathilda alkoi vierailla ensin Vaasan ja sitten myös muissa Suomen vankiloissa heikosta terveydestään huolimatta. Evankeliumin julistamisen lisäksi Mathilda tuki mm. vapautuvia vankeja sekä toi julkisuuteen vankeinhoidon epäkohtia.

Armollinen neiti Mathilda Wrede, Vaasa

Olen jo kouluajoistani lähtien halunnut tavata Teidät! Tulen heinäkuussa Vaasaan herättäjäjuhlille. Olisiko meidän mahdollista tavata?

Ensimmäiset herättäjäjuhlats pidettiin Teidän työuranne aikaan, vuosi vuoden jälkeen eri paikkakunnilla, niin kuin nykyäänkin.

Näen jotakin yhtäläisyyttä vankilatyönne kehitymisessä ja herännäisyyden parissa tapahtuneessa toiminnassa. Te lähditte liikkeelle halusta kertoa vangeille Jumalasta ja kokemas-tanne hengellisestä heräämisestä. Työnne kehittyi vuosien aikana kohti vankien ja heidän perheiden-sä kokonaisvaltaista kohtaamista. Halusitte tukea vankien tulevaisuuden rakentamista.

Herännäisyyden eli körttiläisyyden parissa lähdettiin myös liikkeelle tämän hetken hengelli-syyden sanoittamisesta. Sitten yhteinen työ johti tulevaisuuden rakentamiseen. Syntyi Herättä-jä-Yhdistys, Hengellinen Kuukauslehti (nykyään Henki-lehti) ja myös kansanopistojen rakentami-nen. Turvattiin tulevaisuutta.

Sen myötä, kun ihailin työtänne vankiloissa eri puolilla Suomea, huomasin myös muita aikanan-ne tai sen jälkeen esiin tulleita kirkollisen työn muotoja. Diakoniatyön parissa haluttiin auttaa puutteesta ja nälästä kärsiviä ihmisiä. Sairaalasie-lunhoito laajentui saarnaamisen näkökulmasta ko-konaisvaltaiseen ihmisen kuuntelemiseen, samoin sotien jälkeen syntynyt perheneuvontatyö. Myös lähetystyö kehittyi entisestään evankeliumin kokonaisvaltaisuuden toteuttamiseen.

Olen tehnyt työtäni siinä kirkossa, joka saa paljon kiittää Teitä ja aikalaisianne. Kun olen pitänyt itselleni sopivana sielunhoidollista työtä, olen saanut toteuttaa sitä seurakuntatyössä, oppilaitostyössä, yhteiskunnallisessa työssä, rajaseutupappina ja sairaalapappina. Olen nähnyt, kuinka tapanne hoitaa sielunhoidollista tehtävää toteutuu nykyään.

Hauska liittymäkohta aikalaiseenne syntyi, kun hoidin rajaseutupapin tehtävää Suomussalmen Ruhtinansalmen piirissä. Sekä Juntusrannan ra-jaseutukirkossa että Ruhtinansalmen koulussa oli kuva diakonissa **Charlotta Wetterstenistä**. Hänet oli lähetetty auttamaan nälkää näkeviä ihmisiä Ruhtinansalmelle samaan aikaan, kun Te teitte omaa työtänne vankiloissa. Häinkin ymmärsi pian, että ruuan jakamisen ohella ihmisiä tulee auttaa kokonaisvaltaisesti. Hänen toimestaan Ruhtinan-salmelle perustettiin Suomussalmen ensimmäinen koulu. Aikuisille järjestettiin töitä ja lapset oppivat perustaitoja elämäänsä varten. Ihmiset näkivät tulevaisuuden toivon.

Olen kokenut työn antoisuuden keskellä myös uupumisen. Ihmisten kohtaaminen ja eläytyminen heidän tarinoihinsa jättää piirtoja sieluun. Väsymi-nen kasvaa sisältäpäin. Kuinka te tulitte toimeen väsymisen kanssa? Olen lukenut, että uupuminen ei ollut vierasta teillekään. Mistä voimavarat löytyivät? Oliko riittävää, kun näki uudistumista vangeissa ja syntyvää toivoa heidän perheissään?

Kävisikö Teille, että saisin pohtia evankeliu-mista nousevien löytöjenne valossa tämän het-ken elämän varjopuolia? Aavistelen, että niissä löydöissä olisi ammennettavaa.

*Kunnioittaen
Tapani Renko
eläkkeellä sielunhoitoon
keskittyvistä papin töistä*

Tönölän teatteri esittää

Viimeiset kiusaukset

Ohjaus Topi Mikkola Käsikirjoitus Lauri Kokkonen
Esitykset Kuhmon Kelolla, osoite: Väinämöinen 4, Kuhmo

ESITYKSET

Pe 26.7.2024 klo 19 ensi-ilta
La 27.7. klo 15
Su 28.7. klo 15
La 3.8. klo 15
Su 4.8. klo 15

La 10.8. klo 15
Su 11.8. klo 15
Pe 16.8. klo 19
La 17.8. klo 15
Su 18.8. klo 15

Liput 20€

Yli 30 henkilön ryhmät 18€/hlö
Ryhmien lipunmyynti ennakkoon
puh. 050 328 0320

Tuotanto

Kuhmon
Nuorisoseura

KUHMO

Tämän näytelmän tekijänoikeuksia valvoo: Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat

LINNASMÄEN OPISTO

- Kauppatieteet
- Psykologia ja kasvatustiede
- Oikeustiede
- Lääketieteelliseen suuntaavat opinnot

Hae nettisivuiltamme löytyvällä sähköisellä hakulomakkeella **10.7.2024 mennessä!**

LINNAS.FI

Linnasmäen opisto | Lustokatu 7, 20380 Turku
p. 02 4123 502 | haku@linnas.fi

Kotimaa on kesällä siellä missä sinäkin!

Erikoistarjous uusille asiakkaille!

Kotimaan digitilaus ensimmäinen kuukausi

vain 1 €

Tämän jälkeen tilaus jatkuu automaattisesti 9,90 € / kk.
Voit lopettaa tilauksen milloin tahansa, ennen
seuraavan laskutuskauden alkua.

<https://suite-kotimaa.atexsoftware.com/add-to-cart/1768>

Tarjous on voimassa rajoitetun ajan – Tilaa nyt!

KOTIMAA
Merkityksellistä sisältöä

PURJEISIINI
TUULTA
ANNA

GE VIND
I SEGLEN

Herättäjät
Vaasassa 5.-7.7.2024

KÖRTTIRADIO

palvelee Vaasan herättäjäjuhlien ajan
5.-7.7.2024.

Körttiradiota voi kuunnella kaikkialla maailmassa osoitteessa
www.herattajajuhlat.fi.

Helpoimmin kuuntelet Herättäjä-Yhdistyksen sovelluksella,
jonka voit ladata älypuhelimelle sovelluskaupastasi.

Lisäksi Körttiradion lähetykset kuuluvat **Vaasan (103,0 MHz) ja pääkaupunkiseudun (105,8 MHz) lähettimien kantavuusalueilla**. Ohjelmaa tulee Körttiradiosta herättäjäjuhlien ajan ympäri vuorokauden.

Seuratallenteet

Vaasan herättäjäjuhlien seuroja ei enää tallenneta myytävillä cd-levyillä. **Seurapuheet** voi lukea jälkikäteen tekstinä tai kuunnella mp3-tallenteina ilmaiseksi osoitteessa www.herattajajuhlat.fi/seurapuheet2024.

Lähetykset Järviradion taajuuksilla

Järviradio lähettää pe 5.7. klo 18 aattoseurat
ja la 6.7. klo 15.30 lähetykseurat.

Lähetykset Yleisradiossa

Yle TV 1 lähettää su 7.7. klo 10 messun suorana lähetyksenä.

Yle Radio 1 lähettää lauantain päiväseurat tallenteena su 14.7. klo 20.00.

Lähetykset ovat jälkikäteen Yle Areenassa.

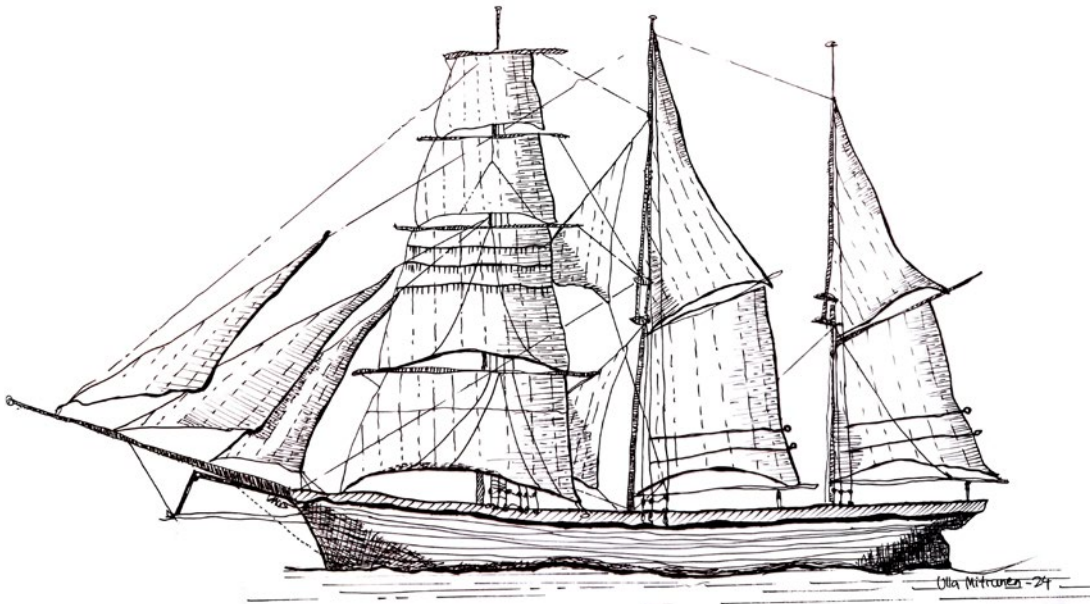
Oletko miettinyt millaisen perinnön jätät maailmaan?

Testamenttilahjoitus on sijoitus tulevaisuuteen ja mahdollisuus vaikuttaa siihen, millaista maailmaa haluat olla rakentamassa vielä oman elämäntyösi päätyttyä. Pienelläkin lahjoituksella saa paljon hyvää aikaan.

Mietitkö testamentin tekoa tai onko sinulla kysymyksiä testamentin tekemiseen liittyen?

Tilaa nyt ilmainen testamenttiopas
suomenlahetykseura.fi/testamentti
tai soita maksutta numeroon:
020 712 7204

Armon tuuli

TUULEN NOPEUDEN ollessa 21–24 metriä sekunnissa voidaan puhua myrskystä. Silloin, kun lapsenlapseni leikkii myrskytuulta, kasaantuvat kirjat vuoriksi ja pikkuautot heittäytyvät katolleen. Myrskytuuli laantuu, kun pieni ihminen pääsee kuuntelemaan syliin.

Pohjoisen poluillani olen ollut tunturin tuulella, johon on voinut huoletta nojata. Heittäytyä rinka selässä ja kädet levällään tuulen syliin kaatumatta. Tuo kokemus olla Jumalan luomakunnan tuulen kannattelemana ja hoitamana on painanut minuun syvän muistijäljen.

Heinäkuussa saamme yhdessä kokoontua herättäjäjuhlille Vaasaan, Jumalan lempeään läsnäolon tuuleen ja pyytää:

”Armon tuuli suloisin
virvoittakoon mieliämme.
Sido yhteen sydämemme
yhdessä sua huutaaksemme.”

(virsikirjan virsi 202 / Siionin virsi 151) 🌻

TARJA VEHKAOJA
ERITYISNUORISOTYÖNOHJAAJA

Laivallako tulitte — kuulumisia Aholansaaresta

”Tervetuloo, tervetuloo!
Laivallako tulitte”? Iloinen pilke
silmäkulmassa kerrotaan joskus
Saarella tähän tapaan kesävieraita
vastaanotetun. Jokainen vieras on
tänäänkin meille ilon aihe ja
sydämellisesti tervetullut.

TEKSTI SIMO JUNTUNEN
KUVA AHOLANSAAREN ARKISTO

PARHAILLAAN on menossa Aholansaaren vilkas leiri- ja kesäsesonki. Saari on täyttynyt nuorista. Kesä- ja heinäkuussa Saarella pidetään yhteensä neljätoista rippikoululeiriä. Juhannusviikolla lasten ja varhaisnuorten telttaleiri toi saareen kymmeniä kesälomaa viettäviä koululaisia.

Kesäkaudella tarvitsemme talkoolaisia auttamaan arjen pyörittämisessä ja suurissa juhlissa.

Työpanostaan voi antaa monissa eri tehtävissä. Yhdessä tekemällä syntyy yhteyttä ja ystävyyttä.

Jotta talkoot sujuisivat jouhevasti, pyydämme sopimaan Saaren toimiston kanssa aina etukäteen, milloin ja mihin tehtäviin olisit käytettävissä. Saaren talkootarpeista ja tehtävistä tarkempine ohjeineen löytyy tietoa kotisivuilta www.aholansaari.fi.

Aholansaari on saanut useita syntymäpäivämuistamisia. Lämmin kiitos kaikille näistä muistamisista ja onnittelut vuosia täyttäneille Saaren ystäville! Ystävien tuella saadaan uutta virtaa Aholansaareen!

Heinäkuun erikoisuutena Aholansaarella on esillä valokuvanäyttely *Savutuvan kansa*. Näyttely on lainassa kuukauden ajan Kuopion museolta. Tulkaapa katsomaan ja samalla vierailemaan Paavon pirtissä. Siellä voit haistaa ja aistia jotakin savupirttien kristillisyydestä.

Tänä vuonna Aholansaaressa täyttää kuusikymmentä vuotta. Juhlaa vietetään Aholansaarella elo-syyskuun viikonvaihteessa. Juhlien yhteydessä julkaistaan juhlakirja, jonka kustantaa Herättäjä-Yhdistys. Kirjassa on tilaa myös onnitteluille ja tuotolla tuetaan Aholansaaren toimintaa ja kehittämistä. Varaahan paikkasi www.h-y.fi/aholansaarenaamunkoitto tai Henki-lehdessä 3 olleella lomakkeella.

Siunattua kesää ja tervetuloa Saareen! 🌞

Veneretkellä

TEKSTI RIITTA YLILUOMA KUVA ANNA VARJO

- Te ootte ihan surkeita, Sanni huusi.

Mumma ja äiti katsoivat toisiaan ihmeissään. Lopulta selviää, että Sannin mukaan kaikki luokkakaverit ovat menossa kesän aikana veneretkelle. Sanni on sitä mieltä, että melkein kaikkien luokkakavereiden vanhemmilla tai isovanhemmilla on oma vene, ellei hieno purjevene, niin ainakin soutuvene. Sannin mummalla tai äidillä ei ole venettä.

- Osaan minä yhtä venettä ohjata, kelpaakohan sen veneen kyyti sinulle, miettii mumma.

- Äiti, oletko tiennyt, että mumma osaa ohjata venettä? Sanni ihmettelee.

Sitä äiti ei ole tiennyt ja on aivan yhtä ihmeissään kuin Sannikin. Mumma pyytää Köppäsen mukaansa ja kertoo äidille osoitteen, minne Sannin ja äidin pitäisi saapua tunnin kuluttua. Äiti ja Sanni katsovat toisiaan eivätkä ymmärrä, mitä mumma on voinut keksiä. Tunnin kuluttua Sanni ja äiti saapuvat mumman antamaan osoitteeseen.

-Eihän täällä ole vettä missään, ollaankohan me oikeassa paikassa, äiti ihmettelee.

Silloin jostain alkaa kuulua virren veisuuta:

Purjeisiini tuulta anna, minut kannan meren yli mailleni. Pidä Jeesus, itse perää. Herra, herää, että emme hukkuisi.

Köppäsen ääni kuuluu jostain ylhäältä.

- Tuolla, Sanni huutaa ja juoksee veneen muotoisen kiipeilytelineen luo.

Ylhäällä mumma kääntelee kiipeilytelineeseen kiinnitettyä ruoria ja Köppänen veisaa sydämensä kyllyydestä.

- Tulkaa veneeseen, täällä on mehua ja keksejä, sanoo mumma.

- Jos tulee myrsky, minä herätän Jeesuksen, sanoo Köppänen ja veisaa entistä lujempaa.

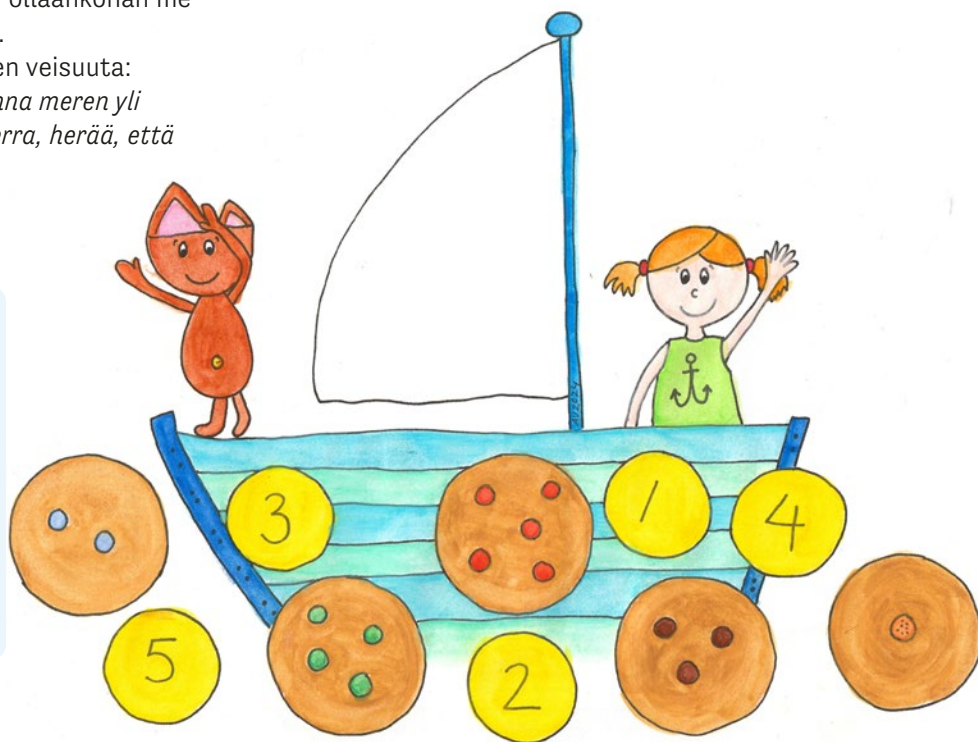
Kikattaen Sanni ja äiti kiipeävät laivaan.

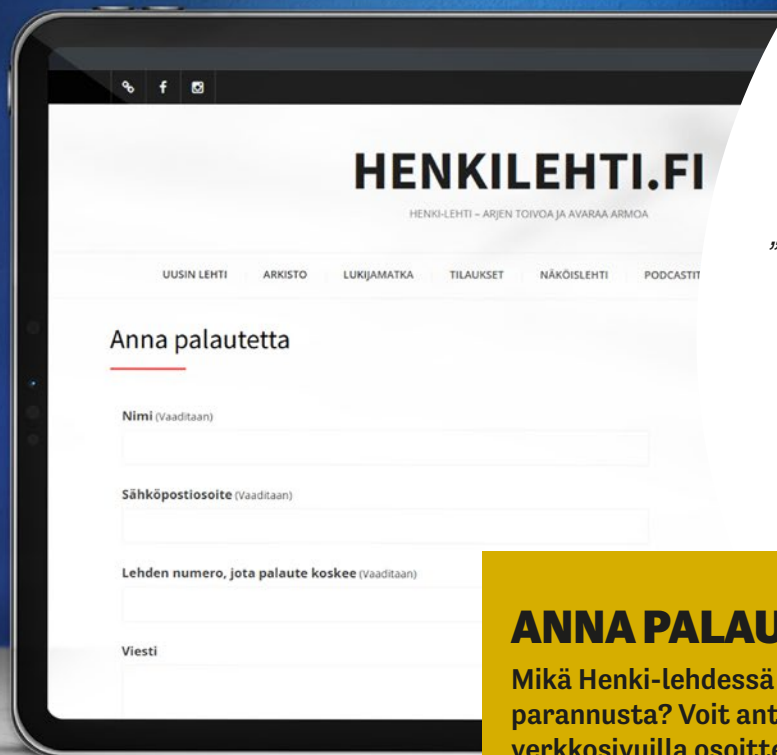
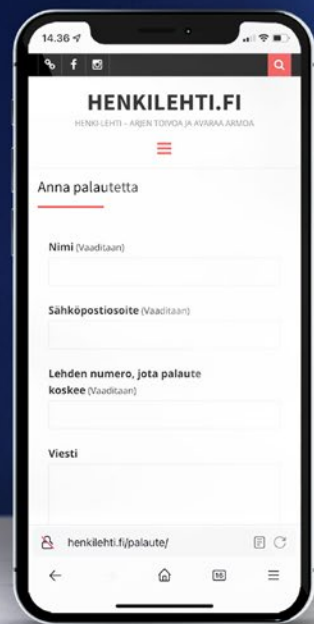
- Anteeksi kun kiukuttelin, Sanni sanoo keksimuruja suupielessään.

- Vaikka kaikilla muilla olisi vene, kenelläkään muulla ei takuulla ole mummaa, joka osaa järjestää maailman parhaan veneretken ilman järveä tai merta, Sanni sanoo ja antaa mummalle ison halauksen. 🌟

Tehtävä!

Sannin ja Köppäsen keksit putosivat! Löydätkö parit? Koristele purje tai kirjoita siihen.

Henki-lehden
numerosta
3/2024 sanottua:

"Kyllä on taas hyvä lehti!
Henki on hyvä"

"Kiitos erinomaisesta
lehestä."

ANNA PALAUTETTA!

Mikä Henki-lehdessä ilahdutti, mihin toivoisit parannusta? Voit antaa palautteen lehden verkkosivuilla osoitteessa

www.henkilehti.fi/palaute.

PALVELUKORTTI

Asiakasnumero (osoitelipukkeessa)

Tilaan Henki-lehden

/ 202 alkaen

- ☐ Määräaikainen 12 kk (63 €)
- ☐ Kestotilaus (54 €)
- ☐ Digilehti määräaikainen 12 kk (44 €)
- ☐ Digilehti kesto (39 €)
- ☐ Äänilehti kesto (54 €)
- ☐ Äänilehti määräaikainen 12 kk (63 €)

Ulkomaat

- ☐ Määräaikainen 12 kk (83 €)
- ☐ Kestotilaus (78 €)
- ☐ Liityn Herättäjä-Yhdistyksen jäseneksi (Liittymislahjaksi Siionin virret) vuosijäsen (30 €)
- ☐ nuorisojäsen, alle 24 v. (10 €)
- ☐ maksamalla jäsenmaksun tilille POP Pankki FI44 4747 1020 0016 55

Nimi

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Sähköpostiosoite
(pakollinen digilehden tilaajalle)

Uusi osoite / lahjatilauksen maksaja

Nimi

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Herättäjä-
Yhdistys
maksaa
postimaksun

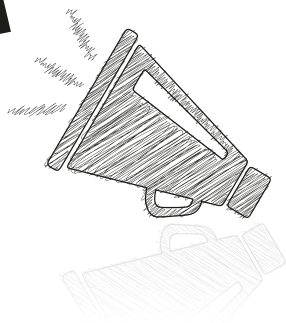
Herättäjä-Yhdistys
Tunnus 5004701
000003 Vastauslähetys

Henki
Arjen toivoa ja avaraa armoa

HERÄTTÄJÄ-
YHDISTYS

www.henkilehti.fi

Terve teille, tutut lankut

Vihdoinkin se on totta! Pääsen istumaan epämukavasti kapealle lankkuperäiselle. Vuosi tätä on taas odotettu ja kaivattu. Seurapuheiden sanat ovat sattuvia, kun lankulla tasapainoillessa ei pääse torkahtamaan saati nukahtamaan. Vireystila säilyy sopivasti yllä.

Lankulla istumisessa on jotakin hyvin maanläheistä, etenkin silloin kun kannattimet ovat liian kaukana toisistaan ja istujien painon alla kuiva puu vääntyy keskeltä alaspäin. Myös pienten tikkujen osuminen ahterin puolelle on mahdollista, ja siksi on syytä istua hiljaa paikoillaan, puhujien sanoihin keskittyen.

Vanhon hyvien ystävien tapaaminen seurojen väliajoilla on taivaan mannaa. Elämän suolaa ovat myös hetken uudet tuttavuudet, joiden kanssa tulee vaihdettua ajatuksia ja kuulumisia ruoka- ja kahvijonoissa. Pientä hyppyherätyksen poikasta esiintyy silloin tällöin vessajonossa, kun on pakko pistää twistiksi, etteivät housut kastuisi.

Jos ilmat suosivat ja on helle kuin Joensuun herättäjäjuhilla, sääliksi käy lettujen paistajia. Ostajia on enemmän kuin paistajat ennättävät suurilla muurinpohjillaan tuottaa, ja punaisiksi käyneillä kasvoillaan hiki virtaa. Ja miksi sää ei olisi aurinkoisia maamme aurinkoisimmaksi paikkakunnaksi sanotussa Vaasassa.

Vaikka olemme vuosittain eri paikkakunnilla, erilaisten tunnusten alla, joka kerta tunnen tul-

leeni kotiin, kun pääsen kokemaan kaikkea tuota edellä kuvaamaani. Tällaistakohan on taivaassa: hymyileviä ihmisiä, iloisia jälleennäkemisiä, halauksia, kuulumisten vaihtamisia? Onkohan taivaassa myös körttipastilleja, rauhassa imeskellen nautiskeltuna yhden puheen mitan kestäviä?

Tätä kaikkea minä olen odottanut jo siitä hetkestä lähtien, kun juhlien käsiohjelma kolahti postiluukustani. Keitä kaikkia tänä vuonna onkaan meitä ravitsemassa sanan säilällä? Löytyykö heidän joukostaan yhtään minulle entuudestaan tuttua? Jos heitä on, tekee se odottamisesta entistäkin kiehtovampaa. Mitähän sanottavaa heillä on juuri minulle? Ja entäpä kaikilla niillä, jotka ovat minulle entuudestaan tuntemattomia — mielenkiintoista!

Juhlien loppurukouksessa painan yleensä otsani tuohon lankkuun kiinni. Ja sitten tapahtuu suunnaton talkooihme, kun juhlaakenttä tyhjenee lankuista varttitunnissa siisteihin kasoihin. Täytyy vain olla varovainen, ettei käsiin tule tikkuja — niitä on ikävä kaivella kämmenpohjista.

Jos Jumala suo, kohtaamme jälleen ensi vuonna, sillä kertaa Salossa. Jos Jumala suo, lähden sinnekin kuin kotiini, istumaan lankulle tikkuja väistellen. 🌞

Seuraavassa numerossa

LIISA TAKALA

Herättäjäjuhlilla
nähtyä ja sanottua

Haastattelussa
herättäjäjuhlilla puhunut
kielitieteilijä **Janne Saarikivi**

Mikä on katsomusaineiden
tulevaisuus kouluissa?

Henki

Toimitus**Päätoimittaja**

Kalle Hiltunen
kalle.hiltunen@h-y.fi

Toimitussihteerit

Kaisa Viitala
kaisa.viitala@h-y.fi
Leena Väyrynen-Si
leena.vayrynen-si@h-y.fi

Toimitusneuvosto

Ruut Luukkonen
Anne-Mari Maunumaa
Ulla Mitrunen
Joona Raudaskoski
Katri Viitaniemi

Ulkoasu ja taitto

Mervi Nygård / Graafinen
suunnittelutoimisto Duo

Paino KTMP Group Oy

Kustantaja:

Herättäjä-Yhdistys ry,
PL 21, 62101 Lapua,
puh. (06) 433 5700,
www.h-y.fi, hy@h-y.fi

Työntekijöiden**yhteystiedot:**

www.h-y.fi/tyontekijat

Lehti ei vastaa tilaamatta
lähetettyjen kirjoitusten
ja kuvien julkaisemisesta,
säilyttämisestä eikä
palauttamisesta.

Tilaukset:

tilaukset@henkilehti.fi tai 0400 806 291

**Ilmoitusvaraukset
ja laskutus:**

Juha Kurvinen, 040 665 5983,
juha.kurvinen@kotimaa.fi
Pirjo Teva, 040 680 4057,
pirjo.teva@kotimaa.fi

**Ilmestymisaikataulu
ja ilmoitushinnat:**

www.henkilehti.fi/mediakortti
Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa

ISSN 2736-9668

Auta nyt lapsia maailmalla

Lähetyksseuran Lasten Pankki tukee lapsia lähes 20 maassa paikallisten kirkkojen diakoniatyön kautta.

Lahjoita nyt! Avullasi lapset saavat koulutusta, ravitsevaa ruokaa ja turvaa. Autamme lapsia myös katastrofeissa ja kriiseissä.

Keräyslupa: RA/2020/1538

Näin sinä voit auttaa:

15 €

Lääkärikäynti

30 €

Koulukirjat

52 €

Koulupuku ja -tarvikkeet

100 €

Kuukauden jatko-opiskelu

Auta nyt ja lahjoita!

MobilePaylla numeroon **12242**

Verkossa: **lastenpankki.fi**

Tilisiirrolla:

FI38 8000 1400 1611 30

Viesti: **LASTEN PANKKI**

Ryhdy kummiksi!

Lasten Pankin kuukausilahjoittajana olet kummina maailman lapsille. Säännöllisen tuen avulla kaikkein heikoimmassa asemassa olevat lapset saavat paremman alun elämälleen.

Tule mukaan!

Ota yhteyttä ja liity kuukausilahjoittajaksi:

lahjoitukset@suomenlahetyksseura.fi

p. 043 824 4680

lastenpankki.fi

